

1. Haritada Eskişehir ve Antalya yaklaşık olarak aynı boylam üzerinde yer almaktadır. Aynı boylam üzerinde yer alan merkezlerin:

Yerel saatleri aynıdır.

Öğle vaktinin yaşandığı an (yerel saatin 12:00 olduğu an) aynıdır.

Bulundukları saat dilimleri aynıdır.

Gölge boyunun en kısa olduğu an (öğle vakti) aynıdır.

Başlangıç meridyenine (0°) uzaklıkları ise aynı değildir. İki meridyen arasındaki mesafe Ekvator'dan (Antalya daha yakın) kutuplara (Eskişehir daha yakın) doğru gidildikçe azalır. Bu nedenle, kuzeyde yer alan Eskişehir'in meridyenler arası mesafesi Antalya'dan daha kısadır.

Cevap: E

2. Soruda bahsedilen yeryüzü şekilleri (lapya, dolin, uvala, polye, mağara, obruk) karstik şekillerdir. Bu şekiller, suda kolay eriyebilen karbonatlı kimyasal tortul kayaların (özellikle kalker/kireçtaşı) yaygın olduğu arazilerde meydana gelir.

Türkiye'de karstik arazilerin en geniş yer kapladığı ve en belirgin görüldüğü bölge Akdeniz Bölgesi'dir.

Verilen iller arasında Muğla (Batı Akdeniz/Menteşe Yöresi), karstik arazilerin ve buna bağlı şekillerin en geniş alana yayıldığı illerden biridir. Diğer iller (Niğde, Sivas, Zonguldak, Gaziantep) karstik alanlara sahip olsa da, Muğla kadar yaygın ve karakteristik karstik şekillere sahip değildir.

Cevap: A

3. Soru, Türkiye'den kaynağını alan ve komşu ülkelerle sınır çizen veya başka ülkelerde denizlere / göllere dökülen akarsularla ilgilidir.

Seçenekleri inceleyelim:

Meriç → Kaynağı Türkiye'de değildir (Bulgaristan'dan doğar).

Çoruh → Türkiye'den doğar, Gürcistan'da Karadeniz'e dökülür.

Aras → Türkiye'den doğar, sınır çizer ve Hazar Denizi'ne ulaşır.

Zap → Türkiye'den doğar, Irak'ta Dicle'ye katılır.

Arpaçay → Türkiye'den doğar, Türkiye-Ermenistan sınırını çizer.

Sonuç: Öğretmenin verdiği tanıma örnek gösterilemeyecek akarsu Meriç'tir.

Cevap: A

4. Soruda, kıyıda yer alan ve iklimi uygun olmasına rağmen seyrek nüfuslanmış bir alan istenmektedir. Seyrek nüfuslanmanın nedeni genellikle coğrafi zorluklar (yer şekilleri) veya özel koruma/kısıtlama durumlarıdır.

A) **Çatalca-Kocaeli Yarımadası:** Sanayileşme ve İstanbul'un etkisiyle Türkiye'nin en yoğun nüfuslu alanıdır.

B) **Doğu Karadeniz Kıyıları:** İklimi uygun olsa da, engebenin ve dağların kıyıya yakınlığının etkisiyle nüfus kıyı şeridinde yoğunlaşmış, iç kesimler seyrek. Ancak bu seçenekte "kıyılar" denildiği için kıyı şeridi yoğunur.

C) **Gelibolu Yarımadası:** Kıyıda yer alır ve iklimi (Akdeniz-Marmara geçiş) uygundur, ancak burası tarihi millî park ve askerî yasak bölge olması nedeniyle yerleşime kapalı/kısıtlıdır ve bu yüzden seyrek.

- D) **Hatay ve Çevresi:** Tarım, sanayi ve liman faaliyetlerinden dolayı yoğun nüfusludur.
- E) **Güney Marmara Kıyıları:** Sanayi, tarım ve turizm nedeniyle yoğun nüfusludur.

Cevap: C

6. Soruda, il merkezine doğrudan hava yolu ile ulaşım olmayan, bu nedenle yakındaki havalimanlarından demir veya kara yoluyla aktarma yapılan iller sorulmaktadır.

- A) **Van:** Ferit Melen Havalimanı
- B) **Sinop:** Sinop Havalimanı
- C) **Antalya:** Antalya Havalimanı
- D) **Isparta:** Süleyman Demirel Havalimanı
- E) **Afyonkarahisar:** Afyonkarahisar il merkezinde doğrudan sivil havalimanı yoktur. En yakın havalimanları Kütahya (Zafer) veya Isparta (Süleyman Demirel) havalimanlarıdır ve buradan kara yolu/demir yolu ile aktarma yapılır.

Cevap: E

5. Haritada numaralandırılan alanlar ve bunlara ait olabilecek bilgiler:

- I. **Marmara Bölgesi (İstanbul-Kocaeli çevresi):** Sanayi, ticaret, yoğun nüfus.
- II. **İç Anadolu/Göller Yöresi (Konya-Isparta çevresi):** Tahıl üretimi, küçükbaş hayvancılık, göller.
- III. **Akdeniz Kıyısı (Antalya/Mersin):** Turizm, turfanda sebzeçilik, sıcak kış.
- IV. **Güneydoğu Anadolu (Diyarbakır):** İpekböcekçiliği
- V. **Doğu Anadolu (Erzurum-Kars çevresi):** Büyükbaş hayvancılık, çayır, soğuk iklim.

Cevap: A

1. Soruda, verilen 5 ifadeden kaçının göreceli konum (özel konum) şartları ile açıklanamayacağı (yani mutlak konum ile açıklanacağı) sorulmaktadır. Türkiye'nin mutlak konumu 36°- 42° Kuzey enlemleri ve 26°- 45° Doğu boylamlarıdır.

Mersin'den Karaman'a doğru gidildikçe karasallık şiddetinin artması: Karasallık, bir merkezin denizden uzaklığı ve yer şekillerinin etkisidir. (Göreceli Konum)

İzmir'de sıcaklık ortalamalarının Van'dan daha yüksek olması: İki il yaklaşık aynı enlemde yer almasına rağmen, sıcaklık farkının nedeni İzmir'in denizel, Van'ın karasal ve yüksek olmasıdır. (Göreceli Konum)

Muğla'da buharlaşma miktarının Tekirdağ'dan daha yüksek olması: Muğla daha güneyde (Ekvator'a daha yakın), Tekirdağ daha kuzeyde yer alır. Buharlaşma, sıcaklığa bağlı olarak güneyden kuzeye doğru azalır. (Mutlak konum - Enlem)

Kayseri'de öğle vakti gölge boyunun Samsun'a göre daha kısa olması: Kayseri (yaklaşık 38° K) Samsun'dan (yaklaşık 41° K) daha güneyde (Ekvator'a daha yakın) yer alır. Güneye gidildikçe gölge boyu kısalır. (Mutlak konum - Enlem)

Manisa'dan Bingöl'e doğru gidildikçe sıcaklıkların genel olarak azalması: Manisa (Batı, denizel, alçak) Bingöl'e (Doğu, karasal, yüksek) göre sıcaklık farkının temel nedeni karasallık ve yükseltilerdir. (Göreceli konum)

Mutlak konum ile açıklananlar (açıklanamayanlar) 2 tanedir (3 ve 4).

Cevap: B

2. Türkiye'deki ovaların büyük bölümü tektonik kökenlidir. Soruda, haritada gösterilen alanlardan hangisinin tektonik oluşumlu olmadığı sorulmaktadır.

- II. Bölge: → Tektonik ova
- III. Bölge: → Tektonik ova
- IV. Bölge: → Tektonik ova
- V. Bölge: → Tektonik ova

Sonuç: Tektonik olmayan tek bölge I numaralı karstik ovasıdır.

Cevap: A

3. Kıyı tipinin görüldüğü yer eşleştirmelerinden yanlış olan istenmektedir.

- A) **Ria - Gökova:** Doğru
- B) **Dalmaçya - Kaş-Kalkan:** Doğru
- C) **Enine - Kuşadası:** Doğru
- D) **Limanlı - İskenderun:** Yanlış
 - o Limanlı kıyılar kıyı okları ve lagünlerin olduğu yerlerde görülür (B.çekmece, K.çekmece vb.)
 - o İskenderun Körfezi boyuna kıyı tipindedir.
- E) **Kalanklı - Mersin - Silifke:** Doğru

Cevap: D

4. Akdeniz'de orman kuşakları yükseltiye göre sıralanır:

- **0 - 1000 m:** Kızılçam, makî
- **1000 - 2000 m:** Sedir, göknar, karaçam, ardıç
- **2000 m+:** Dağ çayıruları

Bu kuşakta sarıçam tipik değildir. Daha çok İç ve Doğu Anadolu yükseklerinde görülür.

Cevap: E

5. Verilen merkezler ve madenleri:

- **Emet:** Bor
- **Küre:** Bakır
- **Guleman:** Krom
- **Çaltıtepe:** Altın

Bu eşleştirmelerde demir dışarıda kalır.

(Örn. demir merkezleri: Divriği, Hasa-
lebi)

Cevap: A

6. Yanlış olan eşleştirme istenmektedir.

- **Göller Ekspresi - İzmir:** Doğru
- **Doğu Ekspresi - Kars:** Doğru
- **Kurtalan Ekspresi - Siirt:** Doğru
- **Toros Ekspresi - Adana:** Doğru
- **Mezopotamya Ekspresi - Batman:**
Yanlış
- o Mezopotamya Ekspresi'nin ana güzergahı Ankara - Diyarbakır arasındadır.
- o Batman üzerinden geçse de varış noktası Diyarbakır'dır.

Cevap: E

1. Jeolojik dönem – olay eşleştirmesinde yanlış olanlar istenmektedir.

- Paleozoyik → Masif araziler (Doğru)
- Mesozoyik → Tetis tortullanması (Doğru)
- Tersiyer → Buzul dönemleri (Yanlış)

Buzul ve buzul arası dönemler Kuvaterner'de yaşanır.

- Kuvaterner → Çankırı tuz yatakları (Yanlış)

Kaya tuzu yatakları genelde Tersiyer'de oluşur.

Yanlış olanlar: III ve IV'tür.

Cevap: E

2. Kuvaterner'de buzullaşma, yüksek ve karasal alanlarda görülür.

Haritadaki alanlardan buzullaşma izinin görülmediği tek yer:

- **I. Bölge:** Ege Bölgesi

Yükseklik buzullaşma için yeterli değildir.

Diğer tüm bölgelerde buzullaşma şekilleri görülür.

Cevap: A

3. Kapalı havzalar, sularını denize ulaştıramayan havzalardır.

- Akarçay, Göller Yöresi, Van Gölü ve Konya Havzası kapalı havzadır.
- Ergene Havzası, Ergene Nehri üzerinden sularını Marmara Denizi'ne döker.

Bu nedenle açık havzadır.

Cevap: C

4. Toprak türü – bölge eşleştirmesinde yanlış olan:

- Terra-rossa, Akdeniz iklimi ve kalkerli arazilerin toprağıdır.
- Şanlıurfa'da karasal iklim hâkimdir → Terra-rossa görülmez.

Bölgenin toprakları daha çok kahverengi step ve serozemdir.

Diğer eşleştirmeler doğrudur.

Cevap: C

5. Yerleşmelerin seyrek olmasında iklimin en belirleyici olduğu yer sorulmaktadır.

- V. Bölge (Hakkari çevresi):

Sert karasal iklim, çok yüksek dağlar ve uzun kışlar nedeniyle nüfus çok seyrek.

Diğer bölgelerde nüfusun seyrek olmasının nedeni iklim değil; yer şekilleri, karstik yapı veya sanayi dağılımıdır.

Cevap: E

6. KOP (Konya Ovası Projesi), İç Anadolu'nun güney ve orta kesimindeki toplam 8 ili kapsar:

Konya – Karaman – Aksaray – Niğde – Nevşehir – Yozgat – Kırıkkale – Kırşehir

- Aksaray, Karaman, Nevşehir ve Yozgat KOP kapsamındadır.
- Çorum, KOP kapsamında değildir; Yeşilirmak Havzası Projesi kapsamındadır.

Cevap: E

1. Türkiye'nin jeopolitik konumunda etkili olan unsurlar doğal (coğrafi bütünlük, stratejik kaynaklar) ve beşeri (askerî yapı, politik değerler) olarak ikiye ayrılır. Soruda daha uzun sürelerde değiştiği söylenebilecek unsurlar istenmektedir. Coğrafi unsurlar, beşeri unsurlara göre daha uzun sürede değişir.

I. Coğrafi bütünlük: Bir ülkenin fiziki coğrafyasıdır (yer şekilleri, kıyılar vb.). Uzun sürede değişir.

II. Askerî yapı: Beşeri bir unsurdur. Teknolojik gelişmeler ve politik kararlarla kısa sürede değişir.

III. Stratejik kaynaklar: Doğal kaynaktır (petrol, bor vb. rezervler). Yeni keşifler veya tükenme ile değişir, ancak askeri yapıya göre daha uzun sürede değişir.

IV. Politik değerler: Hükûmetlerin kararları, ittifaklar ve ideolojilerle kısa sürede değişir.

Daha uzun sürede değişenler: **I. coğrafi bütünlük ve III. stratejik kaynaklardır.**

Cevap: B

2. Platolar (yayla), akarsular tarafından derin vadilerle yarılmış, yüksekte kalmış geniş düzlüklerdir. Türkiye'nin platolar bakımından zengin olmasının temel nedeni, Tersiyer sonunda ve Kuvaterner başında Anadolu Yarımadası'nın toptan yükselmesi olayıdır. Bu yükselme, bir epirojenik hareket sonucudur. Akarsular bu yükselen kütleyi aşındırarak platoları oluşturmuştur.

I. Epirojenik hareketler: En fazla etkili olan nedendir.

II. Çöküntü depremleri: Tektonik ovaların oluşumunda etkilidir, platoda değil.

III. Karstik süreçler: Karstik platoların oluşumunda etkilidir, ancak Türkiye'nin genel plato zenginliği için temel neden değildir.

IV. Orojenik hareketler: Dağların oluşumudur.

En fazla etkili olan olay: Yalnız I

Cevap: A

3. Soruda, I. dereceden deprem bölgesi içerisinde yer almayan alanlar istenmektedir.

Türkiye'de I. derece deprem bölgeleri KAF, DAF ve BAF üzerindedir.

I. Bölge: KAF üzerinde — Yüksek riskli

II. Bölge: Konya-Karaman çevresi — En düşük riskli alanlardan

III. Bölge: Düşük riskli

IV. Bölge: Yüksek riskli

Cevap: C

4. Göreceli konumla açıklanamayan (mutlak konumla açıklanan) olay istenmektedir.
- A) Bakı etkisi → **Mutlak konum**
- B) Yükselti-karasallık → Özel konum
- C) Denizellik → Özel konum
- D) Yükselti-karasallık → Özel konum
- E) Basra alçak basıncı-nem → Özel konum

Dolayısıyla doğru cevap A seçeneğidir.

Cevap: A

6. Fosil yakıt kullanılmayan santral sorulmaktadır.
- A) Ovaakça – Doğal gaz
- B) Hamitabat – Doğal gaz
- C) Ambarlı – Fosil yakıt
- D) **Germencik – Jeotermal (fosil yok)**
- E) Bandırma – Doğal gaz

Cevap: D

5. Grafik 2007–2024 arası nüfus ve nüfus artış hızını göstermektedir.
- A) Grafik kentsel nüfus oranını göstermez.
- B) Artış hızı sürekli azalmamış, dalgalanmıştır.
- C) Nüfus miktarı hiçbir yıl azalmamıştır.
- D) Artış hızının düşmesi doğum oranlarının azaldığını gösterir → **Doğru**
- E) Göç yorumu grafik üzerinden yapılamaz.

Cevap: D

1. Türkiye'nin 36°-42° kuzey enlemleri arasında yer alması, Orta Kuşak ülkesi olduğu anlamına gelir ve bu durum mutlak konumun sonucudur. Mutlak konumun sonuçları arasında olmayan, yani özel konumun bir sonucu olan ifadeyi bulmamız gerekir.
- A) İzmir'de Akdeniz iklimi hâkimdir: Akdeniz iklimi, Orta Kuşak ve batı rüzgârlarının etkili olduğu bölgelerde görülür. → **Mutlak konum**
- B) Ankara'da öğle vakti gölge boyu hiçbir zaman sıfır olmaz: Dönenceler dışındaki olmanın sonucudur. → **Mutlak konum**
- C) Muğla'da kış mevsiminde cephe yağışları görülür: Orta kuşağın sonucudur. → **Mutlak konum**
- D) Antalya'da aynı anda farklı iklim özellikleri yaşanır: Yer şekillerinin kısa mesafede değişmesi (dağlık yapı) ve denizellik etkisidir. → **Özel konum**
- E) Hatay'da yıllık sıcaklık farkları fazladır: Orta Kuşak'ta olmanın sonucudur.

Cevap: D

2. Türkiye genç bir ülkedir (III. – IV. Jeolojik Zaman). Bu nedenle deprem riski yüksek, yer şekilleri engebeli ve fay hatları aktiftir; sıcak su potansiyeli yüksektir.
- A) Normal ve ters fayların yaygın olması → Genç oluşum
- B) Akarsuların denge profiline ulaşmamış olması → Genç oluşum / toptan yükselme
- C) Linyit rezervlerinin fazla olması → III. Zaman'da oluşmuştur, genç oluşum göstergesi
- D) Jeotermal potansiyelin yüksek olması → Fay hatlarının aktifliği
- E) Metamorfik arazilerin yaygın olması → **Paleozoyik (I. zaman) ürünü, yani yaşlı arazi.** Genç oluşumla ilgisi yok.

Cevap: E

3. Mantarkaya, şahittepe, tafoni, kumul gibi şekiller rüzgâr aşındırma/biriktirme şekilleridir.
- I. Zeminin gevşek ve taneli olması → Rüzgâr için uygundur.
- II. Kimyasal çözülmenin yaygın olması → Rüzgâr bölgelerinde kimyasal değil fiziksel çözülme olur.
- III. Bitki örtüsünün seyrek olması → Rüzgârın etkisini artırır.
- IV. Toprak neminin fazla olması → Rüzgâr etkisini azaltır.

Rüzgârın etkisini artıranlar: I ve III

Cevap: B

4. Bölgelere ait bilgiler:

- I. Bölge → Ege kıyıları: Kızılçam tahribi → maki - garig
- II. Bölge → İç Anadolu: Antropojen bozkır
- IV. Bölge → Karadeniz (Sinop - Kastamonu): Karışık ormanlar (kayın - göknar - ladin - sarıçam)
- V. Bölge → Doğu Anadolu (Van-Hakkari): Ters lale, dağ çayırları

Cevap: C

5. Beyin göçü veren ülkeler genelde **gelişmekte olan** ülkelerdir.

Gelişmiş ülkeler beyin göçü **alan** ülkelerdir.

B, C, D, E → Gelişmiş ülkeler (beyin göçü alan)

A) BAE → Zengin ama vatandaşları beyin göçü vermez; aksine dışarıdan nitelikli işgücü çeker. Bu yüzden beyin göçü veren bir ülke değildir.

Cevap: A

6. Yol yapım maliyeti engebe ve yükselti ile artar.

- I. Güzergâh (Marmara-Trakya) → Düz, maliyet düşüktür.
- II. Batı Karadeniz → Dağlar kıyıya paralel, engebeli, maliyet yüksektir.
- III. Orta Toroslar → Engebeli, maliyet yüksektir.
- IV. Güneydoğu Anadolu → Düz plato, maliyet düşüktür.

Bu nedenle maliyetin yüksek olduğu güzergâhlar: **II ve III**

Cevap: B

1. Soruda, Türkiye'nin jeopolitik konumunun etkileri göz önüne alındığında, doğrudan ulaşılamayacak yargı istenmektedir.

A) Türkiye, enerji hatlarının geçtiği stratejik bir bölgede yer alır:

Doğrudan ulaşılabilir. Türkiye, Hazar ve Orta Doğu enerji kaynaklarının Avrupa'ya ulaştırılmasında kilit bir konumdadır.

B) Türkiye, NATO ve benzeri ittifaklara jeopolitik konumundan dolayı dâhil olmuştur:

Doğrudan ulaşılabilir. Askerî ve politik önemi nedeniyle ittifaklarda yer alır.

C) Türkiye'nin Boğazlara hâkim olması, Karadeniz'e kıyısı olan ülkelerin dış ticaretini etkileyebilir:

Doğrudan ulaşılabilir. İstanbul ve Çanakkale Boğazları'nın kontrolü, Karadeniz ticaretinde kilit rol oynar.

D) Türkiye, sahip olduğu doğal kaynaklarla dünya enerji piyasasında söz sahibidir:

Doğrudan ulaşılamaz. Türkiye, doğal gaz ve petrol gibi enerji kaynakları bakımından zengin bir ülke değildir. Söz sahibi olması daha çok transit konumundan kaynaklanır, kendi kaynaklarından değil.

E) Türkiye, Asya - Avrupa arasında köprü konumunda olması nedeniyle kültürel etkileşime açık bir ülkedir:

Doğrudan ulaşılabilir. İki kıta arasındaki konumu, kültürel geçişe olanak sağlar.

Cevap: D

2. Maki bitki örtüsü, Akdeniz ikliminin karakteristik bitkisidir.

I. Kışların ılık ve yağışlı olması → **Doğru**

II. Yazların sıcak ve kurak olması → **Doğru**

III. Yıllık yağışın 250 mm'den az olması → Yanlış (Bu çöl/step iklimine ait)

IV. Konveksiyonel yağışların görülmesi → Yanlış (Akdeniz'de cephesel yağış hâkim)

Doğru olanlar: I ve II

Cevap: A

3. A) Karadeniz'de heyelan riski azdır → Yanlış

B) Ege'de çığ riski depremden fazla → Yanlış

C) Güneydoğu'da sel ve taşkın en fazla → Yanlış

D) Doğu Anadolu: çığ + deprem → **Doğru**

E) Marmara'da en fazla afet heyelan → Yanlış (Deprem)

Cevap: D

4. I. Nüfus miktarı tüm yıllarda artmıştır → Grafiğe göre **doğru**
II. En düşük artış hızı II. Dünya Savaşı döneminde → **yanlış – 2023 yılı**
III. Son yıllarda artış hızında azalma vardır → Grafiğe göre **doğru**

Cevap: C

6. Özellikler:

- Türkiye'nin kuzeybatısında
- Endemik bitki çeşitliliği
- Ege & Marmara arasında
- Mitolojide "İda Dağı"

Tümü: **Kazdağı Millî Parkı**

Cevap: A

5. Özellikler:

- Petrol kökenli katı yakıt
- En önemli yatak: Şırnak – Silopi
- Silopi Termik Santrali bu kaynakla çalışır.

Bu nedenle doğru cevap: **Asfaltit**

Cevap: B

1. Soruda, sadece Türkiye'nin boylam değerleri (26° - 45° doğu meridyenleri) kullanılarak hangi özelliklerin belirlenebileceği istenmektedir.
 - I. Bulunduğu saat dilimi: Türkiye'nin ulusal saati 45° doğu boylamına göre belirlenir. Bu, boylam bilgisinin sonucudur → Belirlenebilir.
 - II. En uzun geceyi yaşadığı tarih: Türkiye Kuzey Yarım Küre'de olduğu için en uzun geceyi 21 Aralık'ta yaşar. Bu, enlem bilgisidir → Belirlenemez.
 - III. Yerel saati: Bir merkezin yerel saati, boylam derecesine (meridyenine) bağlıdır. 45×4 dakika kuralı boylam ile hesaplanır → Belirlenebilir.
 - IV. Ekvator'a kuş uçuşu uzaklık: Ekvator'a uzaklık, enlem derecesi ile hesaplanır. Türkiye'nin 36° - 42° kuzey enlemleri arasında olmasıyla ilgilidir → Belirlenemez.

Belirlenebilecek özellikler: I ve III

Cevap: C

2. Erozyon, toprak yüzeyinin su ve rüzgar gibi dış kuvvetlerle süpürülmesi ve taşınması olayıdır. Soruda, erozyonun sonuçları arasında yer almayan ifade istenmektedir.
 - I. Arazilerin, tarım alanlarının verimsizleşmesi ve daralması: Erozyonun sonucudur.
 - II. Akarsuların üzerindeki barajların ömrünün kısalması: Taşınan toprağın baraj gölünü doldurması (sedimentasyon) erozyonun sonucudur.
 - III. Türkiye'de yarı kurak arazinin fazla olması: Bu durum erozyonun bir sonucu değil, erozyona neden olan doğal koşullardan biridir.

Erozyonun sonuçları arasında yer almayan ifade: Yalnız III

Cevap: C

3. Verilen bitki türleri ve özellikleri:
 - Kuzeye bakan yamaçlarında nem isteği yüksek ağaç türlerinden oluşan nemli ormanlar yer alır.
 - Kuzey yamaçları kıyılarında psödomaki formasyonunun sona erdiği 250 metreden sonra Doğu Kayını yer alır.
 - 1000-2000 metre yükseltiler arasında sarıçam, kızılçam, ladin ve karaçamlar yaygındır.

Bu özellikler Doğu Karadeniz dağlarının kuzeye bakan, denizden gelen nemi alan yamaçlarını göstermektedir.

Doğru cevap: Kaçkar Dağları'nın kuzey yamaçları

Cevap: D

4. Türkiye'de nüfusun sürekli arttığını gösteren kanıt, doğum sayısının ölüm sayısından fazla olmasıdır.
- I. Ortalama yaşın fazla olması: Nüfusun yaşlandığını gösterir, artış hızıyla doğrudan ilgili değildir.
 - II. Doğumların ölümlerden fazla olması: Nüfusun doğal yollarla arttığının doğrudan kanıtıdır.
 - III. Ülke dışına olan göçlerin fazla olması: Nüfusu azaltıcı etki yapar, artışın kanıtı olamaz.

Doğrudan kanıt: Yalnız II

Cevap: B

5. Nadas, toprağın nem ve mineral dengesini sağlamak için bir yıl boş bırakılmasıdır. Nadas alanının fazla olması, sulama imkanlarının yetersiz olduğunu gösterir.
- I. İhracata yönelik ürünlerin yetiştirilmesi: Dolaylı katkı sağlar, temel gerekçe değildir.
 - II. Sulamanın geliştirilmesi: Nadası azaltmanın en önemli yoludur.
 - III. Gübre kullanımının yaygınlaşması: Minerali artırır fakat nem sorununu çözmez.

Nadas alanlarını öncelikle azaltacak faaliyet: Yalnız II

Cevap: B

6. Türkiye'de petrol rafinerilerinin kuruluş yerinde çeşitli faktörler etkilidir.

Batman → Ham maddeye yakınlık

İskenderun → Ulaşım

Kırıkkale → Stratejik konum

Bu eşleştirmeyi doğru veren seçenek: D

Cevap: D

1. Türkiye'nin jeopolitik konumunun olumlu yanları arasında yer almayacak (olumsuz olan) durum istenmektedir.
- Asya ve Avrupa arasında geçiş konumunda olması: Olumlu (Ulaşım, ticaret, kültürel etkileşim).
 - Sıcak çatışma bölgelerine komşu olması: Olumsuz (Güvenlik riski, ekonomik ve politik istikrarsızlık).
 - 3 tarafı denizlerle çevrili olup denizlerde söz sahibi olması: Olumlu (Deniz ticareti, balıkçılık, stratejik hakimiyet).
- Olumlu yanlar arasında yer almayan (olumsuz olan): **Yalnız II**

Cevap: B

2. Soruda, bir akarsu vadisinin önünün büyük bir heyelan sonucu kopan kütle tarafından kapanmasıyla oluşan **Heyelan Set Gölü** tanımlanmaktadır.
- Borabay Gölü: Doğru. Heyelan set gölüdür.
 - Çamiçi (Bafa) Gölü: Alüvyal set gölüdür.
 - Burdur Gölü: Tektonik göldür.
 - Durusu (Terkos) Gölü: Kıyı set (lagün) gölüdür.
 - Kilimli Gölü: Buzul (sirk) gölüdür.

Cevap: A

3. Grup, İzmir'in kuzeyindeki Karaburun'dan yola çıkıp Muğla'nın güneyindeki Fethiye'ye kadar kıyı şeridini gezmiştir. Yol güzergahı Batı-Güney Ege kıyılarıdır.
- Güllük Körfezi: Güzergâh üzerindedir.
 - Saros Körfezi: Çok kuzeydedir, güzergâh dışındadır.
 - Çandarlı Körfezi: İzmir'in kuzeyindedir, rota ters yöndedir.
 - Gökova Körfezi: Güzergâh üzerindedir.

Geçilmesi beklenmeyenler: II ve III

Cevap: C

4. Türkiye'de nüfus artışının nedenleri arasında gösterilemeyecek durumlar istenmektedir.
- Doğum oranlarının ölüm oranlarından fazla olması: Gösterilebilir.
 - Şehirde yaşayan insanların fazla olması: Nüfusun dağılışı ile ilgilidir.
 - Sağlık hizmetlerinin gelişmiş olması: Ölüm oranlarını azaltır.
 - Yurt içi göçün fazla olması: Dağılışıla ilgilidir.

Gösterilemeyecek nedenler: **II ve IV**

Cevap: D

5. Arıcılık, bitki çeşitliliğinin fazla olduğu yerlerde gelişir. Haritada arıcılığın en az geliştiği yer istenmektedir.

II. Bölge: Bitki çeşitliliği diğerlerine göre daha sınırlıdır → En az gelişmiş.

III. Bölge: Çeşitlilik fazladır.

IV. Bölge: Türkiye'nin en önemli arıcılık merkezlerindendir.

I. Bölge: Arıcılık önemlidir.

V. Bölge: Sanayi yoğun ama haritaya göre I bölgesi daha zayıftır.

Cevap: B

6. I. Cumhuriyetin ilk yıllarında kara yoluna önem verilip sonrasında demir yolu artmıştır: Yanlış (tam tersi).
- II. Günümüzde dış ticarete en çok deniz yolu, en az demir yolu kullanılır: Doğru.
- III. Hava yolu son yıllarda önem kazanmıştır: Doğru.

Doğru bilgiler: **II ve III**

Cevap: D

1. • I. Niksar ve Erbaa ovaları tektonik ovalardır → **Doğru** (KAF üzerinde).
- II. Ergene Ovası'nda derin kanyonlar vardır → **Yanlış** (düz, alçak, engebesizdir).
- III. Erzincan ve Pasinler Ovası DAF üzerindedir → **Yanlış** (Erzincan: KAF üzerindedir, Pasinler DAF üzerinde değildir).

Yanlış olan: **II ve III**

Cevap: D

2. • Gediz → **Ege Denizi**
- Göksu → **Akdeniz**
- Çoruh → **Karadeniz**

Sıralama: **Ege – Akdeniz – Karadeniz**

Cevap: D

3. Orografik yağış, denizden gelen nemli havanın dağ yamacında yükselmesiyle oluşur.
- A) Kaçkar güney yamacı → içe bakar, föhn görülür.
- B) Bey Dağları kuzey yamacı → Torosların içe bakan yönüdür.
- C) Küre Dağları kuzey yamacı → **Karadeniz'den gelen neme tamamen açıktır.**
- D) Kaz Dağları güney yamacı → kıyıya dik uzanır.
- E) Canik Dağları güney yamacı → içe bakar.

Cevap: C

4. Nüfus artış hızının azalmasında etkili olan sosyoekonomik nedenler:

- I. Kadınların iş hayatına katılması → Etkili
- II. Okullaşma oranının artması → Etkili
- III. Kırdan kente göç → Etkili

Hepsi etkilidir: I, II, III

Cevap: E

5. Termik santraller ve enerji türleri:

- I. Tunçbilek → **Linyit (tablodaki petrol yanlış)**
- II. Çatalağzı → **Taş kömürü (Doğru)**
- III. Ambarlı → **Doğal gaz (tablodaki linyit yanlış)**
- IV. Hamitabat → Doğal gaz (Doğru)
- V. Akkuyu → Nükleer (Doğru)

Tablonun düzelmesi için **I ve III** yer değiştirmelidir.

Cevap: B

6. DOKAP'ın amaçları arasında olmayanlar:

- I. Göçü teşvik etmek → **Yanlış (Göçü azaltmayı hedefler)**
- II. Yaylacılığı geliştirmek → Doğru
- III. Tarım ve hayvancılığa destek → Doğru
- IV. Ağır sanayiye geliştirmek → **Yanlış (Bölge yapısı uygun değildir)**

Doğru cevap: **I ve IV**

Cevap: D

1. 21 Haziran'da Güneş ışınlarının en dik geldiği tarih yaşanır. Bu tarihte:

- I. Gölge boyu en kısadır → Doğru
- II. Bu tarihten sonra gece süreleri gündüzlerden uzun olur → Yanlış

Gündüz süreleri kısaltmaya başlar ama gecelerden uzun olmaya devam eder.

- III. Kuzeye gidildikçe gündüz süresi uzar → Doğru
- IV. Aynı boylamda doğuş - batış aynıdır → Yanlış.

Bu durum yalnızca ekinokslarda görülür.

Beklenmeyenler: II ve IV

Cevap: C

2. Hatay'dan başlayıp kıyı boyunca İzmir'e uzanan rota üzerinde bulunabilecek dağlar:

- I. Geyik Dağları → Uygun.
- II. Sündiken Dağları → İç Anadolu'da, uygun değil.
- III. Boz Dağlar → Ege kıyı kesimine yakın, uygun.
- IV. Kaz Dağları → Rotanın kuzeyinde, uygun değil.

Doğru eşleşme: I ve III

Cevap: B

3. Türkiye'de deprem riskini artıran temel jeolojik faktörler:

- I. Aktif fay hatlarının bulunması → Evet
- II. Genç oluşumlu arazilerin yaygınlığı → Evet
- III. Yüksek ve engebeli dağlar → Deprem riskinin jeolojik nedeni değildir.

Sonuç: I ve II

Cevap: D

4. Hafif, dayanıklı, iletken; uçak, otomotiv, elektronik ve inşaatlarda kullanılan; Türkiye'de özellikle Seydişehir - Akseki çevresinde çıkarılan maden → Alüminyum (Boksit).

Cevap: D

5. Turizm alanları – iller:

- Peygamberler şehri → Şanlıurfa
- Yazılıkaya Açık hava Tapınağı → Eskişehir
- Nemrut Krater Gölü → Bitlis
- Derinkuyu Yeraltı Şehri → Nevşehir

Geriye kalan il: **Manisa**.

Cevap: E

6. Açıklama:

YHT hattı ulaşabilen iller: İstanbul, Ankara, Sivas, Konya, Karaman, Eskişehir, Yozgat vb.

- Sivas → Var
- Konya → Var
- Eskişehir → Var
- Yozgat → Var
- Balıkesir → YHT hattı yok.

Cevap: E

1. Enlem etkisi, Ekvator'dan kutuplara doğru sıcaklığın azalmasıdır. Enlemle açıklanamayan durumlar, sıcaklıkların özel konum (denizellik, yükselti, karasallık) ile açıklanmasıdır.
- A) Orman üst sınırının Akdeniz'de Ege'ye göre daha yüksek olması → Enlem etkisi.
- B) Ocak ayında Muğla'nın sıcaklığının Çanakkale'den yüksek olması → Enlem etkisi.
- C) Karadeniz'de dağların **kuzeye bakan yamacının daha sıcak olması** → Normalde güney yamaç sıcak olur. Bu durum **denizellik ve orografik yağıştan** kaynaklanır. Enlem ile çelişir.
- D) Gölge boyunun Edirne'de Şanlıurfa'dan daha uzun olması → Enlem etkisi.
- E) 21 Haziran'da Hakkari'nin Rize'den daha dik açıyla güneş alması → Enlem etkisi.

Enlemle açıklanamayan **C seçeneğidir.**

Cevap: C

2. Verilen iklim grafiğinde:

- Kışlar ılık ($\sim 10^{\circ}\text{C}$), yazlar sıcak ($\sim 25^{\circ}\text{C}$).
- Yıllık sıcaklık farkı azdır.
- Yağışlar yüksektir (≈ 1000 mm).
- En fazla yağış sonbahar-kışta, en az yağış yaz aylarındadır.

Bu özellikler Akdeniz iklimine aittir.

Haritada **Akdeniz ikliminin** yaygın olduğu bölge: **V (İzmir/Ege kıyıları)**

Cevap: E

3. Topraklar:

- **Zonal** → İklim'e göre oluşan
- **Azonal** → Taşınmış, iklim bilgisi vermez.
- **İntrazonal** → Anakayaya bağlı

Haritadaki bölgeler:

- **I: Bafra/Çarşamba Deltası** → **Alüvyal** → **Azonal (iklim bilgisi vermez)**
- **II: Kahverengi step** → Zonal
- **III: Step /Zonal**
- **IV: Terra-rossa** → Zonal
- **V: Kahverengi Orman** → Zonal

İklim bilgisi vermeyen: I

Cevap: A

4. Nüfus piramidi:

- Taban daralıyor. → Doğumlar azalıyor.
- Orta kesim geniş → Genç-erişkin nüfus fazla
- Üst kesim genişliyor. → Yaşlı nüfus artıyor.
- 75+ yaşta kadınlar daha fazla

Değerlendirme:

- **I. Çocuk nüfusu azalıyor.** → **Doğru**
 - **II. Nüfus artış hızı artıyor.** → **Yanlış (azalıyor)**
 - **III. 75+ kadın oranı daha fazla** → **Doğru**
 - **IV. Yaşlı oranı gençten fazla** → **Yanlış**
- Doğru: I ve III

Cevap: B

5. İklim özellikleri:

- Fatma → Sert karasal
- Kemal → Akdeniz
- Fidan → Karasal

Ürünler:

- Üzüm, arpa, mısır → Çeşitli iklimlerde yetişebilir.
- Muz → Yalnızca Akdeniz (özellikle mikroklima)
- Fındık → Karadeniz iklimi

Bu üç iklimde yetişmesi **en zor** olan: **Fındık**

Cevap: D

6. Karadeniz'de:

- Yağış ve yükseltiden dolayı **HES** yaygındır.
- Zonguldak → Taş kömürü ve termik santral
- Linyit ve petrol yok denecek kadar azdır.

En fazla paya sahip olanlar: **Hidroelektrik (III) ve Taş kömürü (IV)**

Cevap: E

1. Soru "Türkiye Güney Yarım Küre'de olsaydı hangisi değişmezdi?" diye soruyor.
- **A) Güneş ışınlarının en dik geldiği tarih → Yarım küre değişince değişir.**
 - **B) Çizgisel hız en fazla (enleme bağlıdır) → DEĞİŞİR.**
 - **C) Güneş'in en erken doğduğu il (boylama bağlıdır) → Boylam yarım küre değişince değişmez.**
 - **D) Yaz mevsiminin başlangıcı → Yarım küre değişince değişir.**
 - **E) Gölge boyunun en kısa olduğu zaman → Değişir.**

Yarısal konuma (boylam) bağlı olan **C seçeneği değişmez.**

Cevap: C

2. • **I. bölge (Çanakkale Boğazı):** Ria tipi (eski akarsu vadileri) görülür.
- **II. bölge (Karadeniz):** Dağlar kıyıya paralel → **Boyuna kıyı**
- **III. bölge (Kaş-Kalkan):** Kalkerli, kıyıya paralel uzanan kıvrımlı yapı → **Dalmaçya tipi**

I-Ria, II-Boyuna, III-Dalmaçya

Cevap: C

3. **Bilgiler:**
- a) Türkiye'nin en yüksek kıvrımlı dağları → **Cilo (III)**
- b) İç püskürük volkanizması – buzul gölleri → **Uludağ (II)**
- c) Kırıklı dağ olup yamaç yağışı alan → **Menteşe (IV)**

Cevap: C

4. Ormancılığa dayalı sanayinin en geliştiği bölge:

- **I. Bölge (Batı Karadeniz):** Türkiye'nin en önemli orman ürünleri ve kâğıt sanayisi burada → **En gelişmiş**
- Diğer bölgelerde orman var ama sanayi yoğun değil.

En gelişmiş olan I. bölgedir.

Cevap: A

5. Kongre turizmi en fazla **ANTALYA'DA** gelişmiştir.

En yoğun gelişim V numaralı yerdedir.

Cevap: E

6. KOP'un amaçları:
- Tarım-hayvancılığı geliştirmek (Doğru)
 - Sulamayı geliştirmek (Doğru)
 - Ekonomik kalkınmayı artırmak (Doğru)

Amaçları olmayanlar:

- **II) Ağır sanayiye artırmak (Yanlış)**
- **IV) Göçü teşvik etmek (Tersine, göçü azaltmak amaçtır) (Yanlış)**

Amaç olmayanlar: II ve IV

Cevap: D

1. Türkiye'den Avrupa'ya geçişte demir yolu bağlantısı olan sınır kapıları istenmektedir.
- **A)** Türkgözü – Nusaybin: Asya sınırları → **Uygun değil**
 - **B)** Hamzabeyli – İpsala: İpsala'da demir yolu yok → **Elenir**
 - **C)** Derecik – Kapıköy: Asya sınırları → **Uygun değil**
 - **D)** Uzunköprü (Yunanistan) – Kapıkule (Bulgaristan): Her ikisinde de demir yolu vardır. → **Doğru**
 - **E)** Ceylanpınar – Alican: Asya sınırları → **Uygun değil**

Cevap: D

2. Lapyra, uvala, obruk gibi şekiller karstik arazide görülür.
- **A)** Kimyasal ayrışma vardır. → **Söylenbilir**
 - **B)** Kireç taşı bulunur. → **Söylenbilir**
 - **C)** Yer altı suyu zengindir. → **Söylenbilir**
 - **D)** Terra rossa görülür. → **Söylenbilir**
 - **E)** Volkanik arazi yaygındır. → Karstik alanla ilgisizdir. → **Söylenemez**

Cevap: E

3. Karma yapılı göller, birden fazla oluşum sürecinin etkili olduğu göllerdir.
- **A)** Tuz Gölü → Tektonik
 - **B)** Eğirdir Gölü → **Tektonik + Karstik (Karma)**
 - **C)** Bafa Gölü → Alüvyal set
 - **D)** Hazar Gölü → Tektonik
 - **E)** Salda Gölü → / Karstik

Cevap: B

4. 1927–1960 arasında nüfus miktarı artmıştır; dalgalanan kısım artış hızıdır.
- **I)** Kadınların iş hayatına girmesi → 1960 sonrası etkili
 - **II)** Bölge içi göçler → Dağılışı etkiler, artış hızını değil
 - **III)** Savaşlar (özellikle II. Dünya Savaşı) → **Artış hızında düşüşe neden olmuştur.**

Cevap: C

5. **Açıklama:** Demir yolu bağlantısı olan limanlar:
- **III – Zonguldak** → **Var**
 - I – Sinop → Yok
 - **II – Balıkesir** → **Var**
 - IV – Trabzon → Yok
 - V – Antalya → Yok

Cevap: B

6. UNESCO miraslarından hangisinin doğal oluşumu baskındır?
- A, B, C, E → Kültürel
 - **D** → **Pamukkale: Doğal traverten oluşumlarıdır.**

Cevap: D

1. • Ankara: 40° K, Konya: 38° K'dır.
- Gece-gündüz farkı, Ekvator'a yaklaş-
tıkça azalır.
- 21 Aralık'ta güneyde (Konya) gündüz
süresi daha uzun, gece süresi daha
kısaadır.
- Soru ifadesi ters bilgi vermektedir. Bu
nedenle yanlış yargıdır.

Cevap: D

2. Van Gölü kapalı havzasında yer almayan
göller sorulmuştur.
- I. Erçek Gölü → Yer alır.
- II. Çıldır Gölü → Yer almaz (Kura
Nehri havzası).
- III. Aygır Gölü → Yer alır.
- IV. Yarıslı Gölü → Yer almaz (Göller
Yöresi).

Yer almayanlar: II ve IV

Cevap: D

3. Bozkır bitkileri (geven, yavşan, üzerlik vb.)
İç Anadolu'ya özgüdür.
- I ve II → İç Anadolu → Bozkır
- III → Karadeniz → Orman
- IV → Ege kıyıları → Maki
- Bu nedenle gidilmiş olabilecek yerler: I ve
II

Cevap: C

4. (1930–1950 dönemi):

- I. Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı → **Bu
dönemde**
- II. Teşvik-i Sanayi Kanunu → 1927
(**Dönem dışı**)
- III. Merkez Bankasının açılması →
1930 (**Bu dönem**)
- IV. DPT'nin kurulması → 1960 (**sonra-
sı**)
- V. 24 Ocak Kararları → 1980 (**sonrası**)

Bu dönemde yapılanlar: I ve III

Cevap: B

5. Santraller ve yakıt türleri:

- Ambarlı → Doğal gaz/İthal
- Aliağa → Doğal gaz-Fuel Oil/İthal
- Çatalağzı → Taş kömürü/Yerli
- Sugözü → İthal kömür

İthal yakıt kullananların limana yakın ku-
rulması gerekir. Ortak özellik budur.

Cevap: C

6. Yanlış eşleştirmeler:

- I → Kültepe Yazıtları / Kayseri (**Doğru**)
- II → Belkıs Harabeleri / Şanlıurfa
(**Yanlış – Gaziantep**)
- III → İğneada Longozu / Kırklareli
(**Doğru**)
- IV → Laodikeia / Kütahya (**Yanlış –
Denizli**)

Yanlış olanlar: II ve IV

Cevap: D

1. Türkiye'nin sınırları ile ilgili bilgiler istenmektedir.

Türkiye'nin en eski sınırı: İran (Kasr-ı Şirin Antlaşması ile belirlenmiştir).

Türkiye'nin en uzun sınırı: Suriye

Türkiye'nin en kısa sınırı: Nahçıvan

Doğru eşleştirme: İran - Suriye - Nahçıvan

Cevap: C

2. Yolcu Artvin Hopa'dan yola çıkıp kıyı şeridini takip ederek İstanbul Şile'ye kadar gitmiştir

Geçtiği akarsu dökülme yerleri doğudan batıya doğru sıralanmalıdır

Artvin - Hopa: Çoruh Nehri

Orta Karadeniz: Bartın Çayı

İstanbul - Şile yakınları: Sakarya Nehri

Doğru sıralama: Çoruh, Bartın, Sakarya

Cevap: B

3. Verilen yerler ve doğal afet eşleştirmelerinden yanlış olanı istenmektedir.

Haritada işaretli yerler ve doğal afetler:

I. Bölge: Doğu Karadeniz → Çığ

II. Bölge: Ergene → Heyelan değil EROZYON

III. Bölge: Ege/Akdeniz kıyıları → Orman Yangını

IV. Bölge: Ankara Çevresi → Sel

V. Bölge: GDA → Erozyon

Cevap: B

4. Türkiye'nin 1927-2024 nüfus artış hızı grafiği verilmiştir.

Soruda "Hangi yorum yapılamaz?" denmektedir.

A) 1945'te ciddi azalma → Doğru (Savaş yılları)

B) 1955 - 1960 arası en yüksek → Doğru

C) 2000 sonrası düşüş eğilimi → Doğru

D) Artış hızının en düşük olduğu yıl 2020'dir → Yanlış. En düşük hız 2023'tedir.

E) 2024'te bir önceki yıla göre artış var → Doğru

Cevap: D

5. Termik santraller fosil yakıt kullanır; en az kirleten doğal gazdır.

A) Çatalağzı → Taş kömürü

B) Afşin-Elbistan → Linyit

C) Ambarlı → Doğal gaz (En az kirleten)

D) Yatağan → Linyit

E) Tunçbilek → Linyit

En temiz çalışan: Ambarlı

Cevap: C

6. Sanayi tesislerinde kuruluş yeri seçiminde ham madde, enerji, ulaşım, pazar etkenidir.

A) Elazığ ferrokrom → Ham madde

B) Şanlıurfa pamuklu dokuma → Ham madde

C) Konya unlu mamuller → Ham madde

D) İskenderun demir-çelik → Ulaşım + Pazara yakınlık (İthal cevher, deniz yolu)

E) Seydişehir alüminyum → Ham madde
Kuruluş nedeni farklı olan: İskenderun demir - çelik.

Cevap: D

1. Grup, 21 Haziran'da (en uzun gündüzün yaşandığı tarih) Antalya'dan (güney) yola çıkıp İstanbul'a (kuzey) doğru 10 günlük gezi yapmıştır. Hangi değişimin yanlış işaretlendiği istenmektedir.
- I. Güneş ışınlarının geliş açısı: Güneyden kuzeye gidildiği için geliş açısı azalır. İşaretle "artar" yazıyor → Yanlış
- II. Gündüz sürelerinin uzunluğu: 21 Haziran'da kuzeye gidildikçe gündüz süresi artar. İşaretle "artar" yazıyor → Doğru
- III. Gölge boyu: Güneş geliş açısı azaldıkça gölge boyu uzar. İşaretle "azalır" yazıyor → Yanlış
- IV. Gece-gündüz süre farkı: Kuzeye gidildikçe artar. İşaretle "artar" yazıyor → Doğru

Yanlış işaretlenenler: I ve III

Cevap: C

2. Fiziki haritada yükselti farkının fazla olduğu yerlerde renk kullanımı daha fazladır. Hangi yerlerde daha fazla renk kullanılması beklendiği sorulmuştur.
- I. Bölge: Batı Toroslar → Dağlık, fazla renk
- II. Bölge: Batı Karadeniz → Çok engebeli, fazla renk
- IV. Bölge: Marmara güneyi → Daha az renk
- IV. Bölge: Trakya → Düz, az renk
- V. Bölge: Çukurova → Düz, az renk

Cevap: A

3. Türkiye kıyı tipleri ile ilgili yanlış ifade kullanan öğrenciler sorulmuştur.

Ahmet: "Türkiye'de haliçli kıyı yoktur. Çünkü okyanusa kıyısı yok."

— Türkiye'de haliçli kıyı vardır.

Seda: "Dağların kıyıya paralel uzandığı yerde enine kıyı görülür."

— Yanlış. Paralel uzanısta boyuna kıyı görülür.

Faruk: "Mutlak konum nedeniyle fiyort-skayer görülmez."

— Doğru.

Ayşe: "Kalanklı kıyı Silifke çevresinde görülür."

— Doğru.

Yanlış ifadeyi kullananlar: Ahmet ve Seda

Cevap: A

4. 1950 öncesi ekonomi uygulamaları sorulmuştur.

I. Sümerbank (1933) → 1950 öncesi

II. DPT (1960) → 1950 sonrası

III. Kabotaj Kanunu (1926) → 1950 öncesi

IV. 24 Ocak Kararları (1980) → 1950 sonrası

V. Millî Korunma Kanunu (1940) → 1950 öncesi

Doğru: I, III ve V

Cevap: C

5. Grafikler GSYİH sektörel paylarını gösterir, çalışan sayısını değil.
- A) 2024'te tarım + sanayi toplamı hizmetten az → Doğru
- B) 1923'te tarımın payı yüksek → Genelde doğru kabul edilir.
- C) Tarımda çalışan sayısı azalmıştır. → Grafikten çıkarılamaz. → Yapılamaz
- D) Sanayinin payı artmıştır. → Doğru
- E) Birincilden üçüncile geçiş vardır. → Doğru

Cevap: C

6. Nükleer santrallerin temel amacı, ithal edilen fosil yakıtlara bağımlılığı azaltmaktır.

Cevap: A

1. • Haritadaki iller: Balıkesir, Muğla, Şanlıurfa, Erzurum.
- **A)** 21 Mart'ta tüm dünyada gündüz 12 saattir. → Yanlış.
- **B)** Balıkesir ve Muğla aynı enlem ve boylamda değildir. → Yanlış.
- **C)** 21 Haziran'da kuzeye gidildikçe gündüz artar, gece kısalır. → Doğru.
- **D)** 21 Aralık'ta en uzun gece en kuzeyde (Erzurum) olur. → Yanlış.
- **E)** Yıl boyunca gece-gündüz farkı en fazla en kuzeyde olur. → Şanlıurfa değildir → Yanlış.

Cevap: C

2. • Haritadaki bölge: **Doğu Karadeniz'dir.**
- Kıyı: Psödomaki
- Alçak yamaçlar: Kayın
- Yüksek yamaçlar: Ladin
- Doğru sıralama: **Ladin – Kayın – Psödomaki**

Cevap: C

3. • Yazın 20°C civarı
- Öğleden sonra şiddetli yağış (konveksiyonel)
- Yaz yağışıyla yeşeren çayırlar
- Büyükbaş hayvancılık
- Sıcaklık farkı fazla → Karasal iklim
- Bu özellikler **Erzurum-Kars Platosu'**na aittir.

Cevap: E

4. • **I. Tarımda sulamanın gelişmesi → Göçü azaltır → Neden değildir.**
- II. Doğal nüfus artışının fazla olması → Göç nedenidir.
- III. İş olanaklarının kısıtlı olması → Göç nedenidir.
- Neden olmayan: **Yalnız I**

Cevap: A

5. **Bölgeler ve turizm alanları:**
- **I:** Pamukkale – Hierapolis
- **II:** Efes
- **III:** Narman Peribacaları
- **IV:** Cennet Cehennem – Kız Kalesi
- **V:** Hakkında bilgi verilmeyen bölge
- Doğru cevap: **V**

Cevap: E

6. **Eşleştirmeler:**
- Zonguldak – Ereğli → Taş kömürü
- Kütahya – Emet → Bor
- Elazığ – Keban → Bakır / Kurşun-Çinko
- Balıkesir – Bigadiç → Bor
- Listede olmayan → **Demir**

Cevap: D

1. Öğrenci İddia - Doğruluk Açıklama

Öğrenci İddia		Doğruluk Açıklama	
Ali	Türkiye Kuzey Yarım Küre'dedir.	Doğru	36°–42° Kuzey enlemleri.
Mehmet	Türkiye Yengeç Dönencesi'nin güneyindedir.	Yanlış	Türkiye 36°–42° K'dedir → Dönence'nin kuzeyindedir.
Buse	Türkiye Orta Kuşak'tadır.	Doğru	30°–60° K kuşağında.
Elif	Türkiye Başlangıç boylamının doğusundadır.	Doğru	26°–45° Doğu boylamları.
Kübra	Türkiye dönenceler dışında yer alır.	Doğru	36° K → Dönencelerin (23° 27' K) dışında.

→ Yanlış bilgi veren: **Mehmet**

Cevap: B

2. Eşleştirmeler:

Ağaç Türü İklim / Özellik Uygun Bölgeler		
Kayın	Nemli – Ilıman	III (Batı Karadeniz), VI
Meşe	Geniş yayılış I (İç Anadolu), V (Doğu Anadolu)	
Kızılçam	Akdeniz iklimi II (Ege), IV (Akdeniz / Toroslar)	

Cevap: B

3.

Faktör	Açıklama	Sonuç
I. İklim	Zonal toprakların temel belirleyicisi	Etkilidir
II. Kayaç yapısı	Ana materyal toprak yapısını belirler.	Etkilidir
III. Akarsu ağıının sık olması	Toprak oluşumunda temel belirleyici değildir.	Savunulmaz

→ Etkisiz olan: **Yalnız III**

Cevap: C

4. Hakkında bilgi verilmeyen bölge soruluyor.

Bölge	Özellik	Verilen Bilgi Var mı?
I – Menteşe Yöresi	Seyrek nüfus	Var 1. bilgi
II – Batı Karadeniz	Engelibeli → madencilik	Var
III – İç Anadolu (Tuz Gölü çevresi)	Kurak – Seyrek nüfus	Verilmemiş
IV – Doğu Anadolu	Yükselti karasallık – Seyrek nüfus	Var
V – Doğu Karadeniz	Nüfus kıyıda →	Var

Hakkında bilgi verilmeyen: **III**

Cevap: C

5. Verilen eşleştirmeler:

İl	Yoğun Hayvancılık Türü
Diyarbakır	İpekböcekçiliği
Mersin	Kıl keçisi
Van	Koyun
Ordu	Arıcılık

Listede olmayan ve şehirlerin tüketim ihtiyacı için yapılan hayvancılık:

Besi hayvancılığı

Cevap: D

6. Doğru eşleştirmeler:

Bilgi	Proje
Yaylacılığı geliştirmek – Yeşil Yol	DOKAP
Sulama – Mavi Tünel	KOP
Madencilik – Demir çelik	ZBK
Büyükbaş hayvancılığı geliştirmek	DAP

Listede olmayan proje:

YHGP (Yeşilirmak Havzası Gelişim Projesi)

Cevap: B

1. Grup 16 Haziran'da Şanlıurfa'dan yola çıkıp 10 gün sonra Rize'ye ulaşmıştır.

Maddeleri değerlendirelim:

- I. Başladıkları tarihte gece süresi gündüz süresinden kısadır.

16 Haziran → Yaz başlangıcına çok yakın → Gündüzler geceden uzundur.

Doğru

- II. Gezi boyunca gündüz süresi sürekli uzamıştır.

16–21 Haziran → Gündüz süresi uzar.

21 Haziran'dan sonra → Gündüz süresi kısaltmaya başlar.

Sürekli uzamaz.

- III. Gittikleri yerde (Rize) gündüz uzunluğu daha fazladır.

Kuzeye gidildikçe gündüz süresi uzar.

Doğru

- IV. Grup gezi boyunca tan süresini her geçen gün daha kısa görmüştür.

Kuzeye gidildikçe tan süresi artar.

Yanlış

Doğru olanlar: I ve III

Cevap: B

2. Haritada işaretlenen ovalar:

1. Suluova – Amasya (Tektonik)
2. Erzincan Ovası – Doğu Anadolu (Tektonik)
3. Elmalı Ovası – Antalya (Karstik polye)

Doğru sıralama: Suluova – Erzincan – Elmalı

Cevap: B

3. Verilen kesit, bir dağ yamacında yükseliye bağlı olarak bitki örtüsü kuşaklarını (geniş yapraklı, karışık, iğne yapraklı, dağ çayırları) ve deniz seviyesini göstermektedir. Hangi ifadenin söylenemeyeceği istenmektedir.

- **A)** Orman örtüsü deniz seviyesinden başlamıştır. (Söylenbilir)
- **B)** Bitki örtüsünün yükseklerle gidildikçe kuşaklar oluşurmasında sıcaklık faktörü etkilidir: Sıcaklık kuşaklara ayrılma temel faktördür. (Söylenbilir)
- **C)** Dağların güney yamacında orman üst sınırı daha yüksektir. Verilen kesitte tek bir yamaç gösterilmiştir. Bu bilgiye ulaşılamaz.
- **D)** 1500 metrenin üstünde orman örtüsü bulunmaz. 1500 metreden sonra dağ çayırları başlamıştır. (Söylenbilir)
- **E)** Yükseklerle çıkıldıkça iğne yapraklı ağaçlar artmaktadır: İğne yapraklı ormanlar daha yüksekte yer alır. (Söylenbilir)

Kesin olarak söylenemeyecek ifade: C şeneğidir, çünkü bu bilgi için karşı yamaç (güney/kuzey) karşılaştırması gerekir

Cevap: C

4. 1960 nüfus piramidinde 15–19 yaş grubunun (1941 - 45 doğumlular) azaldığı görülür.

II. Dünya Savaşı Dönemi'nde:

- Türkiye savaşa girmedi ancak seferberlik ilan edildi.
- Erkek nüfus askere alındı.
- Ekonomik sıkıntılar nedeniyle doğum oranları düştü.

Temel neden: Seferberlik

Cevap: D

6. **Alüminyum (boksit) çıkarılan yerler:**

- I. Muğla Milas → Boksit (**Doğru**)
- II. Balya → Kurşun-çinko (**Yanlış**)
- III. Konya Seydişehir → Boksit (**Doğru**)
- IV. Uşak Kışladağ → Altın (**Doğru**)

Doğru seçenek: **I ve III**

Cevap: B

5. **DAP bölgeleri:**

Erzurum, Erzincan, Kars, Ardahan, Iğdır, Ağrı, Malatya, Elazığ, Tunceli, Bingöl, Bitlis, Muş, Van, Hakkari, Şırnak, + (2017'de Sivas)

Cevap: D

1. **Anomali**, aynı enlemde beklenen sıcaklık değerlerine uyulmayan durumlardır. Yükselti, denizellik, karasallık gibi **özel konum etkileri** ile açıklanır.

Seçeneklerin değerlendirilmesi:

- **A)** Kayseri'nin kış sıcaklığı Rize'den düşüktür → Denizellik–karasallık farkı → **Anomali**
- **B)** İzmir'in Van'dan sıcak olması → Denizellik + yükselti farkı → **Anomali**
- **C)** Torosların güney yamaçlarında yerleşme üst sınırının daha yüksek olması → **Baki etkisi (enlem etkisi)** → **Anomali değildir.**
- **D)** Karadeniz'de kuzey yamaçların daha sıcak olması → Denizellik–baki etkisine ters durum → **Anomali**
- **E)** Orman üst sınırının en yüksek Doğu Anadolu'da olması → Karasallığın etkisi → **Anomali**

Anomali ile açıklanamayan tek seçenek: C

Cevap: C

2. Hortumlar; sıcak, nemli hava + ani basınç farkı ister. Türkiye'de en sık:
- Akdeniz kıyılarında görülür. (Antalya–Mersin) V numara

Cevap: E

3. **Güzergâh:** Adana → Toroslar → İç Anadolu → Erzurum.

Toprak türleri:

- **I. Çernezyom** → Erzurum'da var.
- **II. Kahverengi Orman** → Yok.
- **III. Vertisol** → Güzergâhta yok.
- **IV. Alüvyal** → Adana'da var.

Cevap: C

4. **Soru:** Nüfusun seyrek olmasında hem topoğrafya hem iklimin etkili olduğu yer?

Bölgeler:

- **I. Yıldız Dağları** → Engebe var, iklim uygun → **Tek etken topoğrafya**
- **II. Menteşe** → Engebe var, iklim uygun → **Tek etken topoğrafya**
- **III. Tuz Gölü** → Düz arazi, kurak iklim → **Tek etken iklim**
- **IV. Hakkari** → Dağlık + sert karasal iklim → **İki etken birlikte**

Sonuç: Hem iklim hem topoğrafya → **Yalnız IV**

Cevap: B

5. **Pamuk için:**

- Yetiştirme dönemi: **Su ister.**
- Olgunlaşma dönemi: **Sıcak ve kurak hava ister.**

Bölgeler:

- **I** → Pamuk var.
- **II** → Pamuk var.
- **III (İğdır)** → Mikroklima → Pamuk var
- **IV (Ege)** → Pamuk var.
- **V (Doğu Anadolu)** → yaz –yağışlı → **Pamuk yetişmez.**

Sonuç: Pamuk yetiştirmeyen → **V**

Cevap: E

6. **Turizm türleri ve süreleri:**

- **A)** Palandöken Kayak → Kış
- **B)** Kuşadası Kıyı Turizmi → Yaz
- **C)** Rize Yayla → Yaz
- **D)** Sandıklı Termal → **12 ay yapılabilir.**
- **E)** Kaz Dağları Trekking → Mevsimlik (İlkbahar–Yaz–Sonbahar)

Yıl boyu yapılan tek turizm türü: Termal Turizm

Cevap: D

1. Rüzgâr frekans güllerinin yorumlanması:

1. Merkez → K-G yönlü rüzgâr

Ege graben ovaları, kıyıya dik uzanan dağlar → Ege

2. Merkez → Güney yönlü rüzgâr

Dağların kıyıya paralel olduğu yerler → **Akdeniz**

3. Merkez → Her yönden esen rüzgâr - İç Anadolu

Eşleştirme:

1 → Ege

2 → Akdeniz

3 → İç Anadolu

Cevap: C

2. Kırğıbayır (badlands) oluşumu =

- Bitki örtüsü
- Sel aşındırmasının güçlü olduğu
- Kurak-yarı kurak bölgelerde görülür.

Bölge değerlendirmesi:

- I → Tuz Gölü çevresi → **Uygun**
- II → Mardin-Urfa → **Uygun**
- III → Ergene → Nemli, düzlük
- IV → Muğla → Nemli
- V → Karadeniz → Çok nemli, orman

I ve II en uygun alanlardır.

Cevap: A

3. Sırasıyla:

1. Balıkesir → Akdeniz iklimi → Terra Rossa

2. Marmara iç kesimleri → Killi toprak → Vertisol

3. Zonguldak → Soğuk-nemli → Podzol

Doğru sıralama: **Terra Rossa → Vertisol → Podzol**

Cevap: D

4. • Ayça → İlk nükleer santral → **Mersin (Akkuyu)**

• Emre → Afşin-Elbistan → **Kahramanmaraş**

• Burcu → Doğal gaz + jeotermal → **Aydın**

• Kerem → Petrol çıkarılır - işlenir → **Batman**

Soruda: **Hangisinde yaşamıyor?** deniyor. Listede olmayan il: İstanbul

Cevap: E

5. Ulaşım maliyeti düşük olur. → Düz + alçak + engebesiz alanlarda.

Bölgeler:

- I → Ege grabenleri → **Düz, ulaşım kolay ancak doğu-batı yönlü verilmiş.**
- II → Trakya–Ergene → **Düz, ulaşım kolay (Doğru)**
- III → Toroslar → **Dağlık (Yanlış)**
- IV → Güneydoğu Platosu → **Düz, ulaşım kolay (Doğru)**
- V → Doğu Karadeniz → **Dağlık (Yanlış)**

II ve IV en uygun

Cevap: D

6. **Gezilen yerler:**

- Zeugma → **Gaziantep**
- Erciyes → **Kayseri**
- Hierapolis → **Denizli**
- Van Gölü → **Van**

Bu illerin **hiçbirinde Ankara yoktur.**

Doğru cevap: **Ankara**

Cevap: E

1. Türkiye'nin **Kuzey Yarım Küre**'de olduğunu kanıtlayan ifadeler istenmektedir.
- **I. Bakı yönünün güney olması** → Güneş ışınlarının güneyden gelmesi Kuzey Yarım Küre'yi kanıtlar. (**Doğru**)
 - **II. 21 Haziran'da en uzun gündüzün yaşanması** → Yaz gündönümü Kuzey Yarım Küre özelliğidir. (**Doğru**)
 - **III. Cephesel yağışlar** → Orta Kuşak özelliğidir, her iki yarım kürede de olur. (**Yanlış**)
 - **IV. Birden fazla iklim görülmesi** → Türkiye'nin Orta Kuşakta yer alması ile ilgili (**Yanlış**)

Kanıtlayanlar: I ve II

Cevap: A

2. Sınır çizen akarsulardan **olmayan** istenmektedir.
- Asi → Suriye ile sınır
 - Meriç → Yunanistan ile sınır
 - Aras → Ermenistan - Nahçıvan sınırı
 - Arpaçay → Ermenistan sınırı
 - **Ceyhan** → **Tamamen Türkiye'de akar, sınır oluşturmaz.**

Cevap: E

3. Amanoslarda kayın, Kelkit'te sedir görülmesi → **Relikt (kalıntı) bitki** örneğidir.

Bu durumun nedeni:

Buzul Çağı (Kuaterner) ikliminde bitkilerin geniş alanlara yayılması; iklim normale dönünce sadece uygun mikroklima alanlarında tutunmalarıdır.

Cevap: D

4. **Açıklamalar:** Köyaltı yerleşmeleriyle ilgili yanlış ifade istenmektedir.

- A) Yayla → Geçici yerleşmedir. **Doğru**
- B) Mezra geçici değildir; sürekli yerleşme niteliğindedir ve çoğunlukla tarım yapılır, büyükbaş hayvancılık temel değildir. → Yanlış ifade. (**Doğru cevap**)
- C) Oba → Göçebe hayvancılıkla ilişkilidir. **Doğru**
- D) Kom → Birkaç ailenin birlikte yaşadığı yerleşmelerdir. **Doğru**
- E) Ağıl → Küçükbaş hayvancılık amaçlıdır. **Doğru**

Cevap: B

5. **Açıklamalar:** Verilen turizm alanlarının bulunduğu il sorulmaktadır.

- **Spil Dağı Millî Parkı** → Manisa
- **Ağlayan Kaya (Niobe)** → Manisa
- **Lidya'nın başkenti Sard Antik Kenti** → Manisa (Salihli)

Bu özelliklerin tamamı **Manisa** ilindedir.

Cevap: B

6. Nükleer enerji üretiminde kullanılan **uranyum ve toryum** madenlerinin çıkarıldığı yerler istenmektedir.

- **Uranyum yatakları:** Yozgat (Sorgun), Uşak, Aydın
- **Toryum yatakları:** Eskişehir (Sivrihisar), Malatya

Dolayısıyla doğru eşleştirme:

Eskişehir (Toryum) – Yozgat (Uranyum)

Cevap: B

1. Türkiye'nin **özel konumunun değil, mutlak konumunun** (enlem – boylam) sonucu olan ifade sorulmaktadır.

- **A) Yer altı kaynaklarının zengin olması** → Jeolojik yapı → Özel konum sonucudur.
- **B) Batıdan doğuya sıcaklıkların azalması** → Yükselti ve karasallık artar → Özel konum sonucudur.
- **C) Orman üst sınırının Akdeniz'de daha yukarıda olması** → Güneyde enlem etkisiyle sıcaklık fazla olduğu için orman üst sınırı yükselir → **Mutlak konum (enlem) sonucudur.**
- **D) Yeryüzü şekillerinin dağlık olması** → Jeolojik yapı → Özel konum.
- **E) Yozgat'ın Sinop'tan soğuk olması** → Karasallık/yükselti → Özel konum.

Özel konumla açıklanmayan ifade (Mutlak konum): C

Cevap: C

2. Delta oluşması için gerekli koşullar:

Bol alüvyon

Geniş kıta sahanlığı

Zayıf dalga/akıntı

Öğrencilerin ifadeleri:

• **Aykut – (Karadeniz):**

"Delta oluşmaz" demiş → Doğru.

• **Melih – (Orta Karadeniz):**

"Canik Dağları geride olduğu için delta kolay oluşur." → **Doğru.**

• **Ferdi – (Sakarya Deltası):**

"Delta oluşumu yavaş olur." → Doğru.

• **Furkan – (Ege):**

"Dağların uzanışı nedeniyle delta oluşumu kolaydır." → Doğru. (Kıyıya dik dağlar → geniş kıta sahanlığı)

• **Sinan – (Akdeniz):**

"Büyük deltalar yoktur." → Yanlış.

Cevap: E

3. Harita ocak ayı indirgenmiş sıcaklık dağılışını göstermektedir.

İndirgenmiş sıcaklıkta yükseltinin etkisi yoktur.

En düşük sıcaklık yine **Kuzeydoğu Anadolu'da** görülmektedir. Bunun nedenleri:

- **A) Karasallık** → Kışın aşırı soğumaya neden olur → Nedenidir.
- **B) Yükselti** → İndirgenmiş sıcaklıkta etkisi kaldırılmıştır. → Neden olamaz.
- **C) Nem oranının azlığı** → Havanın çabuk soğumasına yol açar → Nedenidir.
- **D) Sibirya Yüksekliği** → Çok soğuk hava getirir → Nedenidir.
- **E) Kuzeyden esen rüzgâr** → Sıcaklığı düşürür → Nedenidir.

Cevap: B

4. Aynı iklimde yetişmesi en zor iki ürün istenmektedir.

- **Pamuk:** Uzun yaz kuraklığı + sıcaklık ister → *Akdeniz, GDA, Ege*
- **Çay:** Yıl boyu nem + ılık kış ister → *Doğu Karadeniz*

Bu iki ürün aynı iklimde bir araya gelemmez.

Diğer seçenekler aynı/benzer iklim bölgelerinde yetişebilir.

En zor birlikte yetişen: Pamuk – Çay

Cevap: A

5. Serhat şehir = Ülke sınırında bulunan il merkezidir.

- Hatay → Suriye
- Van → İran
- Artvin → Gürcistan
- Mardin → Suriye
- **Siirt → Sınır ili değildir.**

Serhat şehir olmayan: **Siirt**

Cevap: D

6. Akdeniz'de dağların kıyıya paralel uzanması nedeniyle ulaşım Çubuk, Sertavul, Gülek ve Belen (akılda kalması için "Çayda Seç Gülüm Bize" veya "Çok Sayıda Geçit Bulunur" şifreleri kullanılır) geçitleriyle sağlanır.

- A) Çubuk - Antalya: Doğru. Antalya'yı Göller Yöresi'ne (Burdur-Isparta) bağlar.
- B) Sertavul - Mersin: Doğru. Mersin'i Karaman ve İç Anadolu'ya bağlar.
- C) Gülek - Adana: Doğru. Adana'yı İç Anadolu'ya (Niğde) bağlayan en önemli geçittir.
- E) Belen - Hatay: Doğru. İskenderun'u Amik Ovası'na ve iç kesimlere bağlar.

Yanlış Olan Seçenek

- D) Sakaltutan - Kahramanmaraş eşleştirmesi yanlıştır. Neden?

Sakaltutan Geçidi, Akdeniz Bölgesi'nde değil, Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alır. Erzincan'ı Sivas/Refahiye yönüne bağlayan önemli bir geçittir. Kahramanmaraş'ta bulunan ve bu listeye dahil edilebilecek geçit ise genellikle Nurdağı (Gâvur Dağı) geçididir.

Cevap: D

1. İzmir – Nevşehir – Van aynı enlem üzerindedir. Bu nedenle;

- 21 Haziran’da gündüz uzunlukları aynıdır.
- Ekvator’a uzaklıkları aynıdır.
- Yıl boyunca gölge boyları aynıdır.
- Ulusal saatleri aynıdır. (Türkiye tek saat kullanır)

Ancak:

- Farklı boylamlarda oldukları için güneşin doğuş - batış zamanı yıl boyunca aynı değildir.

Sadece 21 Mart / 23 Eylül günleri AYNI BOYLAMDA aynıdır.

Cevap: E

2. Eşleştirme:

- I. Bölge (Göller Yöresi) → Yarışlı
 - II. Bölge (Ege) → Bafa
 - III. Bölge (Karadeniz) → Uzungöl
- Doğru sıra: Yarışlı – Bafa – Uzungöl

Cevap: A

3. İlkbaharda sel ve heyelan artar. Çünkü:

- Yağış artar (II)
- Kar erimeleri başlar (III)

Diğerleri mevsimsel değildir:

- Eğim (I) → Genel neden
- Bitki örtüsü (IV) → Genel neden

→ Doğru olan: II ve III

Cevap: C

4. Türkiye’de iç ticaretin gelişme nedenleri:

- Tarımsal ürün çeşitliliği → (Doğru)
- İklim çeşitliliği → (Doğru)
- Nüfus farklılığı → (Doğru)
- Sanayinin belli yerde toplanması → (Doğru)

Ancak:

- Uluslararası ticaretin gelişmesi dış ticaretle ilgilidir.

→ İç ticaretin gelişme nedeni değildir.

→ Yanlış ifade: D

Cevap: D

5. 2005 sonrası nüfus artış hızını artırmak için:

- Doğum izni → (Doğru)
- Maddi destekler → (Doğru)
- Babalık izni → (Doğru)
- Çalışma saatlerinin azaltılması → (Doğru)

Bunların hepsi nüfus artışını teşvik eder.

Göçlerin teşvik edilmesi ise nüfusu azaltabilir ya da dağılışı etkiler.

→ Nüfus artış hızını artırma politikası değildir.

Cevap: D

6. Türkiye’nin uluslararası örgütlerde durumu:

- BM → Kurucu
- İİT → Kurucu
- KEİ → Kurucu
- OECD → Kurucu
- NATO → Sonradan Üye (1952)

→ Sonradan girilen örgüt: NATO

Cevap: C

1. Grup, Kayseri'den (İç Anadolu) 21 Aralık'ta (en uzun gece) yola çıkmıştır.

Gittikleri yerde:

- **Gündüz süresi daha uzun olur** (21 Aralık'ta güneye gidildikçe gündüz uzar).
- **Güneş daha erken doğar** (Doğuya gidildikçe güneş erken doğar).

Bu iki şartı sağlayan il, Kayseri'den daha **güneyde** ve daha **doğuda** olmalıdır.

Konumlar:

- Kayseri: 35° D, 38° K
- Aydın: Daha güneyde ancak daha batıda → Uygun değil
- Şırnak: Daha güneyde (37° K) ve daha doğuda (42° D) → Uygun

Doğru cevap **Şırnak**.

Cevap: C

2. Kuşadası'ndan yola çıkıp Edremit'e ulaşan bir grup, körfezleri güney-kuzey sırasıyla geçer.

Sıralama:

1. İzmir Körfezi
2. Çandarlı Körfezi
3. Edremit Körfezi

Cevap: C

3. Grafikte:

- Yıllık sıcaklık farkı yüksek (kış 0°C altı, yaz 21°C civarı)
- Yıllık yağış 400 mm civarı
- En fazla yağış ilkbaharda
- Yaz kuraklığı belirgin

Bu özellikler **step (Karasal)** iklim grafiğidir.

Buna uygun il **Nevşehir**'dir.

Cevap: C

4. 1923–1963 dönemi: **Nüfusu artırmaya yönelik politikalar** uygulanmıştır.

Söylenemeyecek olan:

- **Dış göçlerin fazla olması** çünkü nüfus artışını düşürür.

Diğer seçenekler döneme uygundur:

- Savaşlar → Azalma olur.
- İş gücüne ihtiyaç vardır.
- Teşvikler yapılmıştır.
- Makineleşmenin azlığı doğumları artırmıştır.

Cevap: D

5. Haritadaki taralı alan Marmara Bölgesi'ni göstermektedir.

Bu bölgede bulunmayan turizm alanı istenmektedir.

- Sard Antik Kenti → Manisa (Ege)
- Yerebatan Sarnıcı → İstanbul
- Cumalıkızık → Bursa
- Ayvalık → Balıkesir
- İçneada Longozu → Kırklareli

Coğrafi bilgiye göre Marmara'da olmayan seçenek **Sard (A)**.

Cevap: A

6. İl-proje eşleştirmeleri:

- Amasya → YHGP
- Kilis → GAP
- Sivas → DAP
- Çorum → YHGP
- Mardin → GAP

Gruplar:

- GAP: Kilis, Mardin
- YHGP: Amasya, Çorum

Grupta tek kalan: Sivas (DAP)

Cevap: C

1. Tolga'nın ifadesi yanlıştır:

"21 Aralık'tan sonra gündüzler gecelerden uzun olur." → Yanlış

(21 Mart'a kadar geceler daha uzundur.)

Diğer üç kişi doğru yorum yapmıştır.

Cevap: B

2. Aynalı Göl: Uludağ'ın zirvesinde, buzulların aşındırdığı çukurlarda (sirk) oluşmuş bir buzul gölüdür.

Diğerleri neden olmaz?

Avlan ve Salda: Karstik (erime) gölleridir.

Sera: Heyelan set gölüdür.

Durusu: Kıyı set (lagün) gölüdür

Cevap: E

3. Podzol toprak:

- Aşırı yıkanma → Verimsiz (Doğru)
- Geniş yapraklı orman altında görülmez (Yanlış)
- Tuz - kireç fakirdir (Doğru)

Doğru: **I ve III**

Cevap: D

4. Balya → Kurşun-çinko madenleri çıkarılır. Altın çıkarılan bir yer değildir.

Cevap: E

5. Anadolu'daki ilk yazılı belgelerin bulunduğu Kültepe Yazıtları bulunur. (III)

- Dünyanın ilk mağara kilisesi olarak bilinen Saint Pierre Kilisesi mimari tarzı, Roma Dönemi ve Erken Hristiyan Dönemi etkilerini taşır. (II)
- Tarihteki ilk demokratik birlik olup, günümüz demokratik sistemleri için de esin kaynağı olmuştur. Bu yola Likya Yolu denir. (I)
- Anadolu'daki ilk köy yerleşimi olarak bilinen Çayönü yerleşmesi bulunur. (IV)

Açıklamalarda V numaralı bölge ile ilgili bir bilgi verilmemiştir.

Cevap: E

6. Pamuk, yaz aylarının sıcak ve kurak olduğu alanlarda yetiştirilir. Pamuk tarımının daha fazla yapıldığı yerler istenmektedir.

- **I. Malatya:** Pamuk üretimi azdır.
- **II. Aydın:** Ege'de pamuk üretiminin en yoğun olduğu illerdendir (Büyük Menderes Havzası).
- **III. Konya:** Karasal iklim, pamuk için uygun değildir (Yaz sıcaklığı yeterli olsa da nem ve su sorunu).
- **IV. Diyarbakır:** GAP ile birlikte Güneydoğu'da pamuk üretiminin en yoğun yapıldığı illerdendir.

Pamuk tarımının daha fazla yapıldığı yerler: **II ve IV**

Cevap: D

1. Mutlak konum içerisinde yer alan boylam değerleri ile ilgili bilgi istenmektedir. Boylam, yerel saat farkını ve güneşin doğuş/batış anını belirler.

- I. Türkiye’de gölge boyunun en uzun olduğu yer Sinop’tur: Enlem ile ilgilidir. (En kuzeydeki yer)
- II. Güneşin en erken doğduğu il İç- dir’dır: En doğudaki (en büyük boylam) il olduğu için yerel saati en ileridir. **Boylam ile ilgilidir.**
- III. Gece gündüz süre farkının en az olduğu il Hatay’dır: Enlem ile ilgilidir. (Ekvator’a en yakın il)

Boylam ile ilgili olan: Yalnız II

Cevap: B

2. Türkiye’de bulunan göller ile ilgili doğru ifadeler istenmektedir.

- I. Güncel buzul olmadığından sirk göllerine rastlanılmaz: Yanlış. Türkiye’de güncel buzul (Cilo, Kaçkar) ve buzul izleri (Uludağ, Erciyes) mevcuttur ve buralarda **sirk gölleri bulunur.**
- II. En fazla tektonik göller bulunur: Türkiye’de göllerin oluşumunda **tektonizma** en yaygın etmendir. **Doğru.**
- III. Tek traverten gölü Otlukbeli Gölü’dür. Erzincan’da yer alan Otlukbeli Gölü, Türkiye’nin tek **doğal traverten set gölüdür. Doğru.**
- IV. Deniz seviyesinde bulunan göller alüvyal set gölleridir: Alüvyal set gölleri iç kesimlerde (Örn: Köyceğiz, Bafa) görülür. Deniz seviyesinde bulunan göller genellikle **kıyı set (Lagün) gölleridir.** (Örn: Durusu, Küçükçekmece). **Yanlış.**

Doğru olanlar: II ve III

Cevap: C

3. Akarsuların çoğunun yağış rejiminin düzensiz olmasına bağlı olarak yıl boyunca akış göstermediği belirtilmiştir. Bu açıklamaya ters düşen (yani yıl boyunca debisi düzenli/yüksek olan) akarsu istenmektedir.

- **Manavgat Nehri (Antalya):** Karstik kaynaklarla (yer altı suyu) beslenir. Yer altı suları, yüzey sularına göre daha düzenli olduğu için Manavgat Nehri’nin debisi ve rejimi yıl boyunca **daha düzenlidir.**
- Diğer akarsular (Meriç, Seyhan, Çoruh, Sakarya) yağış rejimiyle beslen- diği için debileri mevsimlik dalgalanma gösterir (düzensiz rejim).

Açıklamaya ters düşen (düzenli rejimli): **Manavgat**

Cevap: C

4. Kırsal yerleşmeler:

- **Toplu yerleşmeler:** Su kaynaklarının **kısıtlı** olduğu ve arazinin **düz** olduğu yerlerde (İç Anadolu, Güneydoğu).
- **Dağınık yerleşmeler:** Su kaynaklarının **bol** ve arazinin **engebeli** olduğu yerlerde (Karadeniz)

Toplu yerleşmelerin daha fazla görüldüğü yerler (Düz ve Kurak/Yarı Kurak):

- I. Bölge: Trakya (Edirne) **Toplu**
- II. Bölge: Güneydoğu Anadolu (Şanlıurfa/Diyarbakır) **Toplu**
- III. Bölge: Doğu Karadeniz (Rize/Artvin) **Dağınık**.
- IV. Bölge: Ege **Hem toplu hem dağınık ancak soru kökünde daha fazla dediği için burada nispeten daha az toplu yerleşme var.**

Daha fazla toplu yerleşmenin görüldüğü yerler: I ve II

Cevap: A

5. Sakin Şehir (Cittaslow) ve bulunduğu il eşleştirmesinin yanlış olanı istenmektedir.

- A) Kemaliye - Erzincan: Doğru
- B) Vize - Kırklareli: Doğru
- C) Gündül - Ankara: Doğru
- D) Ahlat - Siirt: Yanlış. Ahlat, Bitlis ilinde yer alan sakin şehirdir.
- E) Yalvaç - Isparta: Doğru

Yanlış eşleştirme: **Ahlat - Siirt**

Cevap: D

6. Hava kirliliğinin daha az olduğu yer, sanayi faaliyetlerinin ve nüfusun yoğun olmadığı yerdir.

Haritada işaretli yerler:

- I. Bölge: Adana/Mersin (Sanayi/Liman) **Yoğun kirlilik.**
- II. Bölge: Bursa (Sanayi/Nüfus) **Çok yoğun kirlilik.**
- III. Bölge: Samsun (Sanayi/Liman) **Yoğun kirlilik.**
- IV. Bölge: Zonguldak çevresi (Sanayi/Nüfus) **Yoğun kirlilik.**
- V. Bölge: Muğla Sanayi yoğunluğu azdır, nüfus seyrek. **Daha az kirlilik.**

Hava kirliliğinin daha az olduğu yer: V. Bölge.

Cevap: E

1. Tarih: 21 Mart (Ekinoks). Bu tarihte yeryüzünde gece ve gündüz süreleri eşittir (12 saat).

Haritada numaralandırılan alanlar (Boylam ve enlem farkları nedeniyle yerel saatleri farklıdır):

21 Mart'ta yaşandığı söylenemeyecek durum istenmektedir.

- **A) I numaralı merkezde güneş daha geç batmaktadır:** En batıda olduğu için yerel saati en geridir. Güneş en geç doğar ve en geç batar. **Söylenir.**
- **B) II numaralı merkezde gündüz süresi daha uzundur:** 21 Mart'ta tüm merkezlerde gündüz süresi eşittir (12 saat). **Söylenemez.**
- **C) III numaralı merkezde gölge boyu sıfır olmaz:** Türkiye dönenceler dışında olduğu için gölge boyu hiçbir zaman sıfır olmaz. **Söylenir.**
- **D) IV numaralı merkezde güneş ışınlarının geliş açısı daha büyüktür:** En güneydeki (Ekvator'a yakın) merkez olduğu için güneş ışınlarını daha dik (büyük açı) alır. **Söylenir.**
- **E) V numaralı merkezde yerel saat daha ileridedir:** En doğudaki merkez olduğu için yerel saati en ileridir. **Söylenir.**

Cevap: B

2. Açıklamalar:

Türkiye arazilerinin genç oluşumlu olması nedeniyle deprem riski yüksektir. Deprem riskinin düşük olduğu il istenmektedir.

- **A) Bingöl, B) Adana, C) Balıkesir, D) Erzincan:** Bunlar fay hatları (DAF, KAF, BAF) üzerinde veya yakınında yer alan I. veya II. derece deprem riski taşıyan illerdir.
- **E) Karaman:** İç Anadolu Bölgesi'nde (Konya Havzası), deprem riskinin en düşük olduğu (IV. ve V. derece) yerlerdendir.

Deprem riskinin yüksek olduğu söylene-meyen: **Karaman**

Cevap: E

3. Türkiye'de en etkili dış kuvvet akarsulardır. Akarsuların etkisiyle oluşmuş yer şekillerine rastlanmayan (başka bir dış kuvvetle oluşan) alan istenmektedir.

- **A) Saklıkent Kanyonu:** Akarsu aşındırması.
- **B) İnegöl Ovası:** Tektonik süreçle oluşmuş olsa da, üzerinde akarsu birikimi (alüvyon) vardır.
- **C) Haymana Platosu:** Akarsu aşındırması (Plato, akarsu tarafından yarılmış düzlük).
- **D) İhlara Vadisi:** Akarsu aşındırması (Volkanik arazide).
- **E) Yarımburgaz Mağarası:** Yer altı suyu (karstik süreç) ile oluşmuştur.

Akarsuların etkisiyle oluşmuş yer şekli olmayan: Yarımburgaz Mağarası.

Cevap: E

4. 1960'lı yıllardan sonra, nüfus artış hızını azaltmaya yönelik politikalar uygulanmıştır. Bu amaca yönelik olduğu söylenemeyen (yani nüfusu artıran) uygulamalar istenmektedir.

- **I. Evlenme yaşının erkeklerde 18'e çıkarılması:** Nüfus artışını **yavaşlatır/azaltır**.
- **II. Çocuk esirgeme kurumlarının sayısının artırılması:** Savaş sonrası dönemde öksüz/yetim çocukları koruma amaçlıdır, doğrudan nüfus artış hızını **azaltma amaçlı değildir**. (1960 öncesi politikanın bir devamıdır.)
- **III. Kürtajın belli bir süreye kadar serbest bırakılması:** Doğumları kısıtlayıcıdır, nüfus artışını **azaltır**.
- **IV. Göçmenlere gümrük muafiyeti getirilmesi:** Dışarıdan göç almayı teşvik eder, nüfusu **artırır**.

Nüfus artış hızını azaltma amacına yönelik olmayanlar: II ve IV

Cevap: D

5. Bitki örtüsünün çeşitlilik göstermesi arıcılık faaliyetlerinin yaygın olarak yapılabilmesine olanak sağlamıştır. (II)

- İklim koşullarından dolayı mısır tarımı sulamaya ihtiyaç duymadan yapılabilir. (V)
- Pazar koşullarının gelişmiş olmasından dolayı kümes hayvancılığı yaygındır. (I)
- Yer şekillerinin kısa mesafelerde değişiklik göstermesi kıl keçisi yetiştiriciliğinin yapılmasını sağlamıştır. (III)

Cevap: D

6. Yüksek Hızlı Tren (YHT) hatlarını kullanarak ulaşılacak il merkezleri arasında yer almayan il istenmektedir. YHT hatları Ankara merkezli olup; İstanbul, Eskişehir, Konya, Sivas, Karaman ve bazı ara istasyonlara (Kırıkkale) ulaşır.

- **A) Karaman, B) Sivas, D) Eskişehir, E) Kırıkkale:** YHT hatları ile ulaşılabilen il merkezleri istasyonlarıdır.
- **C) Kayseri:** YHT hatları Kayseri'ye ulaşmamaktadır.

YHT ile ulaşılabilen: **Kayseri**

Cevap: C

1. Türkiye'nin jeopolitik konumu üzerinde etkili olan unsurlardan daha kısa sürede değişebilecek olanlar istenmektedir. Beşeri unsurlar, doğal unsurlara göre daha kısa sürede değişir.
- I. Bir yarımada ülkesi olması: Coğrafi (doğal) özellik, **uzun sürede değişir**.
 - II. Savunma gücünün yüksek olması: Askerî/Teknolojik (beşeri) özellik, **kısa sürede değişir**.
 - III. Yer altı kaynaklarının çeşitlilik arz etmesi: Jeolojik (doğal) özellik, **uzun sürede değişir**.
 - IV. Farklı kültürlerle ev sahipliği yapması: Politik/Sosyal (beşeri) özellik, **kısa sürede değişir**.

Daha kısa sürede değişebilecekler: **II ve IV**

Cevap: D

2. Türkiye'nin ortalama yükseltisinin fazla olmasında, orojenik (kıvrım ve kırık), volkanizma ve epirojenez (toptan yükselme) hareketleri etkili olmuştur. Oluşumunda orojenik hareketlerin etkili olmadığı dağlık alan istenmektedir.

Haritada işaretli yerler:

- II. Bölge:** Ege (Kaz, Madra, Bozdağlar) **Kırık Dağ** (Orojenik)
- IV. Bölge:** Karadeniz (Canik Küre, Ilgaz) **Kıvrım Dağ** (Orojenik)
- III. Bölge:** İç Anadolu (Erciyes Dağı) **Volkanik Dağ**.
- I. Bölge:** Kıvrım Dağ (Orojenik)
- V. Bölge:** Kırıklı dağ

Orojenezin etkili olmadığı (Volkanizma): III. Bölge (Erciyes Dağı)

Cevap: C

3. Verilen iklim grafiği incelendiğinde:

- Sıcaklıklar:** Kışlar ılık (5°C civarı), yazlar sıcak (25°C civarı).
- Yağışlar:** Yağışlar az (yıllık 500-600 mm civarı). En fazla yağış **kış** (Ocak, Aralık) ve **ilkbahar** (Nisan, Mayıs) aylarında görülmektedir. Yaz kuraklığı belirgindir.

Bu özellikler, karasal iklim ile Akdeniz/Karadeniz iklimlerinin geçiş alanında, **Marmara Bölgesi'**nde görülen **geçiş iklimine** aittir. En uygun il **Tekirdağ'dır**.

Cevap: E

4. I (Çanakkale): Daha çok turizm/ tarım ön plandadır. Ancak tarım göçü çok azdır.

II (Muğla - Bodrum/Marmaris Civarı): Mevsimlik göçün en büyük sebebi turizm faaliyetleridir.

III (Zonguldak/Ereğli Civarı): Sanayi ve madencilik daha baskındır, ancak bu sektörler genellikle kalıcı göçle ilişkilidir.

IV (Ordu-Giresun Civarı): Bu bölge mevsimlik göçün en tipik örneğidir. Özellikle yaz aylarında fındık hasadı için on binlerce mevsimlik tarım işçisi bu bölgeye göç eder.

V (İğdır/Van Gölü Doğusu): Hayvancılık ve yaylacılık faaliyetleri görülür. Tarımsal göç azdır.

Cevap: D

5. Maden ve rezerv alanları eşleştirmelerinden doğru olanlar istenmektedir.

- **I. Bor - Köyceğiz (Muğla):** Yanlış. Bor rezervlerinin en önemli yatakları **Emet (Kütahya), Bandırma (Balıkesir), Bigadiç (Balıkesir), Seydişehir (Konya)**'dir. Köyceğiz'de krom bulunur.
- **II. Demir - Maden (Elazığ):** Yanlış. Elazığ-Maden'de bakır bulunur. Demir yatakları Sivas-Divriği ve Malatya-Hassaçelebi'dedir.
- **III. Altın - Bergama (İzmir):** Doğru. Bergama-Ovacık'ta altın çıkarımı yapılır.
- **IV. Mermer - İscehisar (Afyon):** Doğru. Afyon-İscehisar Türkiye'nin en önemli mermer (traverten) ocaklarından biridir.

Doğru olanlar: **III ve IV**

Cevap: E

6. YHGP (Yeşilırmak Havzası Geliştirme Projesi), Yeşilırmak Havzası'nda yer alan ve kalkınmışlık düzeyi düşük olan illeri kapsar. Amaç, çevre kirliliğini engellemek ve bölgesel gelişimi sağlamaktır.

Projeye dahil olan iller: Samsun, Ordu, Tokat ve Amasya'dır.

- **C) Çorum:** YHGP kapsamında **yer almaz.** (Çorum, KOP kapsamında yer alır.)

Cevap: C

1. Delta ovalarının oluşumunun daha zor olduğu alanlar istenmektedir. Delta oluşumu için güçlü akarsu, bol alüvyon, kıyıda güçlü dalga/akıntı olmaması ve kıta sahanlığının geniş olması gerekir. Kıta sahanlığının dar olduğu (dağların kıyıya paralel ve yakın uzandığı) yerlerde delta oluşumu zordur.

Cevap: C

2. Sularını denizlere ulaştıramayan kapalı havzaların örnekleri verilmiş ve hangisinin kapalı havza olmadığı (açık havza olduğu) istenmiştir.

- **A) Sakarya Havzası:** Sakarya Nehri, sularını Karadeniz'e ulaştırır. **Açık havzadır.**
- **B) Konya Havzası:** Sularını denize ulaştıramaz (Tuz Gölü). **(Kapalı havza)**
- **C) Göller Yöresi Havzası:** Bazı göller kapalı havza özelliğindedir (Örn: Burdur, Salda). **(Kapalı havza)**
- **D) Hazar Havzası:** Tektonik göl, sularını denize ulaştıramaz **(Kapalı havza)**
- **E) Van Gölü Havzası:** Sularını denize ulaştıramaz. **(Kapalı havza)**

Kapalı havza olmayan (Açık havza): **Sakarya Havzası**

Cevap: A

3. Toprak oluşumunun daha yavaş olduğu yer istenmektedir. Toprak oluşum hızı, sıcaklık ve nemin (kimyasal çözünme) yüksek olduğu yerlerde hızlıdır (Akdeniz, Karadeniz). Toprak oluşumu, sıcaklık ve nemin az olduğu (karasal, kurak, soğuk) yerlerde yavaştır.

- **A) Rize, B) Antalya:** Nemli ve sıcak, kimyasal çözünme hızlı **(Hızlı oluşum)**
- **C) Uşak, D) Gaziantep:** Yarı kurak karasal iklim **(Orta hızlı oluşum)**
- **E) Iğdır:** Doğu Anadolu'da, kışlar çok soğuk ve don olayları nedeniyle kimyasal çözünme çok yavaşlar, fiziksel çözünme hakimdir. **(Daha yavaş oluşum)**

Toprak oluşumunun daha yavaş olduğu yer: Iğdır.

Cevap: E

4. Hinterlandı geniş olan limanlarda dış ticaret hacmi yüksektir. Hinterlandında demir yolu bağlantısı olmayan liman istenmektedir.

- **A) Antalya:** Toros Dağları kıyıya paralel ve yakın uzandığı için demir yolu bağlantısı yoktur.
- **B) Samsun, C) İskenderun, D) Zonguldak, E) Aliağa:** Bu limanların demir yolu bağlantıları vardır.

Cevap: A

5. Hangi sanayi tesisinin kurulmasında pazar koşulları etkili olmuştur sorusu sorulmuştur. Pazar koşulları, büyük nüfuslu tüketim merkezlerine yakınlığı ifade eder.

- **A) Balıkesir kâğıt fabrikası:** Ham madde (orman).
- **B) Gaziantep tekstil fabrikası:** Ham madde (pamuk) ve **pazar** (Büyük kent).
- **C) Karabük demir-çelik fabrikası:** Ham madde/Enerji (Taş kömürüne yakınlık).
- **D) İzmir petrokimya fabrikası:** Ulaşım (Liman).
- **E) Kastamonu şeker fabrikası:** Ham madde (Şeker pancarı)

Pazar koşullarının etkili olduğu (aynı zamanda ham madde ve ulaşım da etkili olabilir): **Gaziantep tekstil fabrikası**

Cevap: B

6. Haritada belirtilen taralı alanlar: Batı Anadolu (İzmir/Aydın), Marmara (Bursa/Çanakkale), Akdeniz (Mersin/Adana) ve Kuzeydoğu Anadolu (Kars/Ardahan). Bu alanlarda yer almayan turistik merkez istenmektedir.

- **A) Ani Harabeleri (Kars):** Kuzeydoğu Anadolu'da yer alır.
- **B) Cumalıkızık (Bursa):** Marmara'da yer alır.
- **C) Afrodias Antik Kenti (Aydın):** Batı Anadolu'da yer alır.
- **D) Cennet-Cehennem Mağaraları (Mersin):** Akdeniz'de yer alır.
- **E) Sardes Antik Kenti (Manisa/Salihli):** Batı Anadolu'da yer alır. Taralı alan Manisa'yı içine almamaktadır.

Taralı alanlar içerisinde yer almayan:
Sardes Antik Kenti

Cevap: E

1. Türkiye'deki dağlar oluşum şekillerine göre volkanik, kırıklı (horst) ve kıvrımlı (antiklinal) olarak üçe ayrılır.
- A) **Tendürek - Volkanik:** Doğru. Doğu Anadolu'daki genç volkanik dağlardır.
- B) **Kaz - Kırıklı (Horst):** Doğru. Batı Anadolu'daki kırık dağlardır. Kaz, Madra, Yunt, Boz, Aydın ve Menteşe dağları kırıklı yapıdadır.
- C) **Mescit - Kıvrımlı:** Doğru. Doğu Anadolu'da yer alan kıvrım dağlardır.
- D) **Yunt - Volkanik:** Yanlış. Yunt Dağları, Ege Bölgesi'nde yer alan bir kırık (horst) dağdır.
- E) **Tahtalı - Kıvrımlı:** Doğru. Orta Toroslar'da yer alan kıvrım dağlardır.

Cevap: D

2. Verilen iklim grafiği incelendiğinde
- Sıcaklıklar:** Kışlar ılık, yazlar sıcak. Yıllık sıcaklık farkı düşüktür.
- Yağışlar:** Yağış miktarı oldukça fazladır (yıllık 1000 mm civarı veya üstü). Yağış rejimi düzenlidir ve en fazla yağış sonbahar ve kış aylarında (Ocak, Aralık) görülmektedir. Yaz ayları kurak veya çok az yağışlıdır (Temmuz, Ağustos en kurak).

Bu özellikler, tipik bir Akdeniz iklimi grafiğidir. Verilen seçenekler arasında tipik Akdeniz ikliminin görüldüğü il Çanakkale'dir. (Bolu, Eskişehir ve Muş karasal; Samsun Karadeniz iklimindedir.)

Cevap: B

3. Açıklama:

Soruda volkanik set gölü olmayan örnek sorulmaktadır.

- **Erçek:** Volkanik set gölü
- **Balık:** Volkanik set gölü
- **Nemrut:** Krater/Kaldera gölüdür, set gölü değildir.
- **Çıldır:** Volkanik set gölü
- **Haçlı:** Volkanik set gölü

Cevap: C

4. 6360 sayılı Kanunla nüfusu 750 bin üzeri olan iller büyükşehir olmuştur.

Van, Malatya, Ordu ve Muğla büyükşehir olmuştur.

Zonguldak ise bu sınırı aşmadığı için büyükşehir değildir.

Cevap: A

5. İzmir İktisat Kongresi'nden sonra kurulan ilk sanayi fabrikaları 1930–1950 dönemine aittir.

- Elazığ Bakır
- Karabük Demir-Çelik
- Antalya Ferrokrom
- Kırıkkale Boraks

→ İlk dönem fabrikalarıdır.

Seydişehir alüminyum (1973) ise planlı kalkınma döneminde kurulmuştur, ilk dönem değildir.

Cevap: E

6. Taranan alanlarda bulunan merkezler:

- 1 → Safranbolu Evleri
- 2 → Efes, Sardes
- 3 → Cennet-Cehennem Mağaraları
- 4 → Akdamar Kilisesi

Zeugma bu bölgelerden hiçbirinde değildir.

Cevap: E

1. Enlem etkisi, Ekvator'dan uzaklaştıkça sıcaklıkların azalmasıdır. Bu kuralla çelişen durumlar, sıcaklığın enlem yerine özel konum (denizellik, yükselti, bakı, karasallık) ile açıklanmasıdır.

- A seçeneği, enlem etkisiyle çelişir. Zonguldak daha kuzeyde olmasına rağmen, denizellik ve düşük yükselti nedeniyle Gümüşhane'den daha sıcaktır.
- Diğer tüm seçenekler enlem etkisiyle uyumludur.

Cevap: A

2. Yeryüzü şekli ve görüldüğü yer eşleştirmesinin yanlış olduğu seçenek istenmektedir.

- A) Peribacası – Kula (Manisa): Doğru.
 B) **Dağ eteği ovası – Yüksekova (Hakkâri): Yanlış.** Yüksekova tektonik kökenli bir çöküntü ovasıdır.
 C) Plato – Perşembe (Ordu): Doğru.
 D) Delta ovası – Silifke (Mersin): Doğru.
 E) Şelale – Tortum (Erzurum): Doğru.

Cevap: B

3. Soruda suyun kimyasal özelliğinin **kayaç yapısından etkilenmesi** isteniyor.

- A) Beyşehir
 B) İznik
 C) Bafa
 D) Sapanca
 → Bu göller gidegene sahip olduğu için tatlı sudur (hidrografik neden).
 E) Yarıklı Gölü → Göller Yöresi'nde volkanik ve karstik araziler nedeniyle acı/tuzlu suya sahiptir.
 Kimyasal yapıyı belirleyen doğrudan litolojik yapıdır.

Cevap: E

4. Dış ticaret hacmi = İthalat + İhracat

- A) 2019'da dış ticaret açığı en az → **Doğru**
 B) İthalat her yıl ihracattan fazla → **Doğru**
 C) Dengeye hiç ulaşılmamış → **Doğru**
 D) Her yıl dış ticaret açığı var → **Doğru**
 E) 2024 dış ticaret hacmi en yüksek değildir; 2022 daha yüksektir. → **Yanlış**

Cevap: E

5. Doğu Karadeniz'in genel iklimine rağmen, zeytin sadece **Artvin'in Çoruh Vadisi** gibi **soğuktan korunan** ve çevresine göre daha **ılıman** olan **yerel (mikroklima)** alanlarda yetiştirilir. Yani, sadece küçük bölgelerde Akdeniz iklimi koşulları oluşur.

Cevap: B

6. Yeşil Yol Projesi, Karadeniz'in doğusundaki yaylaları birbirine bağlayan bir turizm projesidir.

Proje kapsamındaki iller: Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon, Rize, Artvin, Gümüşhane, Bayburt.

Sinop ise Batı Karadeniz'dedir ve proje kapsamında değildir.

Doğru cevap: D) Sinop

Cevap: D

1. Uluslararası akarsu, birden fazla ülkenin sınırları içerisinde akan akarsudur.

A) Kızılırmak → Ulusal
 B) Dicle → Uluslararası
 C) Sakarya → Ulusal
 D) Gediz → Ulusal
 E) Büyük Menderes → Ulusal

Notlar:

- Dicle'nin bazı kolları Türkiye dışında doğar ve Türkiye'den geçerek Irak'a ulaşır.
- Coğrafya sorularında uluslararası akarsu denildiğinde Fırat ve **Dicle** birlikte anılır.
- Cevap anahtarına göre doğru cevap Dicle kabul edilmiştir.

Cevap: B

2. Türkiye'deki genç volkanik dağlar, genellikle 3. ve 4. Jeolojik Zaman'da oluşmuş, belirgin konik şekillerini koruyan ve çevresinde lav platoları bulunan dağlardır.

A) Erciyes, Hasan, Tendürek: Doğru. Erciyes (Kayseri/İç Anadolu), Hasan (Aksaray/İç Anadolu), Tendürek (Ağrı/Doğu Anadolu) genç volkanik dağlardır.

B) Kazdağı, Toroslar, Kaçkar: Kırıklı (Kazdağı) ve kıvrımlı (Toroslar, Kaçkar) dağlardır.

C) Uludağ, Munzur, Aladağlar: İç püskürük (Uludağ) ve kıvrımlı (Munzur, Aladağlar) dağlardır.

D) Yıldız Dağları, Bozdağlar, Sümela: Masif (Yıldız) ve kırıklı (Bozdağlar) dağlardır.

E) Süphan, Erciyes, Taşeli: Süphan ve Erciyes volkaniktir, ancak Taşeli karstik bir platodur, dağ değildir.

Cevap: A

3. Güncel buzullar: IV. Bölge (Doğu Karadeniz).

Horst–Graben sistemi: I. Bölge (Ege).

İç püskürük batoliti: III. Bölge (Uludağ).

Karstik arazi: II. Bölge (Antalya).

Hakkında bilgi verilmeyen bölge: V

Cevap: E

4. Sulama sorununun çözülmesi şu etkileri doğurur:

I. Ekili–dikili alan artar.

II. Ürün çeşitliliği artar.

III. Kırdan kente göç azalır.

Gerçekleşmesi beklenenler: **I, II ve III**

Cevap: E

5. Marmara Bölgesi'nde olmayan turizm alanı: **Hieropolis (Denizli – Ege Bölgesi)**.

Diğerleri Marmara'dadır.

Cevap: C

6. Cumhuriyetin ilk yıllarında nüfus artışının teşvik edilme nedenleri:

- Savaşlarda kaybedilen nüfusun telafisi,
- Ekonomik kalkınma için **iş gücü ihtiyacı**,
- Genç nüfusun ülke savunması açısından önemli olması.

Temel neden: **Doğal kaynakları işleyecek insan gücü ihtiyacıdır.**

Cevap: C

1. Verilen illerin yaklaşık koordinatları:

- Rize: 41° D, 40° K
- Konya: 32° D, 38° K
- Van: 43° D, 38° K
- Diyarbakır: 41° D, 37° K

Yanlış ifade istenmektedir.

A) Rize (41° D) ve Diyarbakır'ın (41° D) yerel saati aynıdır.

→ Aynı boylamda oldukları için **doğru**.

B) Konya (38° K) ve Van'da (38° K) gece-gündüz süre farkı aynıdır.

→ Aynı enlemde oldukları için **doğru**.

C) 21 Haziran'da en uzun gündüz Rize'de (40° K) yaşanır.

→ En uzun gündüz en kuzeyde yaşanır; Rize kuzeydedir. **Doğru**.

D) Diyarbakır ve Rize'de yıl boyunca güneş aynı anda doğar ve batar.

→ Aynı boylamda sadece **ekinoks** (21 Mart–23 Eylül) tarihlerinde aynı anda doğar–batar. Enlem farkından dolayı yıl boyunca aynı değildir. **Yanlış**.

E) Van'dan (43° D) Diyarbakır'a (41° D) giden biri yerel saatin daha geri olduğunu görür.

→ Batıya gidildiği için yerel saat geri olur. **Doğru**.

Cevap: D

2. Ağrı ve Süphan gibi volkanik dağların zirvelerinde denizel tortul kayaçların bulunması:

- Bölgenin bir dönem **deniz tabanı** olduğunu,
- Ardından **tektonik sıkışma ile yükselerek** dağ oluşumuna katıldığını (Alp-Himalaya orojenezini),
- Daha sonra volkanizmanın etkili olduğunu gösterir.

Temel sonuç: **Uzun jeolojik süreçte deniz tabanının tektonik yükselme ile dağ hâline gelmesi.**

Cevap: C

3. Türkiye'de tektonik ovalar fay hatlarına paralel uzanır.

- **I. Elazığ Ovası – KAF** → Yanlış (Elazığ DAF üzerindedir)
- **II. Elbistan Ovası – DAF** → Yanlış KAF
- **III. Salihli – Batı Anadolu Fay Sistemi** → Doğru
- **IV. Niksar – KAF** → Doğru

Yanlış olanlar: **I ve II**

Cevap: A

4. Cittaslow (Sakin Şehir) üyesi olmayan:

- **Ayvalık** → Üye **DEĞİL**
- Eğirdir → Üye
- Finike → Üye
- Halfeti → Üye
- İbradı → Üye

Cevap: A

5. Türkiye dış ticaret açığı verir. Açığı azaltmak için:

- **I) Sanayi üretim payının artması** → İhracatı artırır (Doğru)
- **II) Dış pazarların isteğine göre üretmek** → İhracatı artırır (Doğru)
- **III) Bölgeler arası iç ticareti artırmak** → Dış ticaret açığıyla ilgisi yok (Yanlış)

I ve II gereklidir.

Cevap: C

6. Türkiye'de mera hayvancılığının geliştirilmesi için:

- **A) Meraları ıslah etmek** → Gerekir
- **B) Sürdürülebilir otlatma** → Gerekir
- **C) Verimi yüksek türlere geçmek** → Gerekir
- **D) Mera alanlarını genişletmek** → **Temel amaç değildir** (çevre dengesini bozabilir)
- **E) Erken/aşırı otlatmayı önlemek** → Gerekir

Cevap: D

1. Fiziki haritada renk sayısı **yükselti farkı arttıkça artar.**

- II. Bölge: Doğu Karadeniz – engebeli → **Fazla renk**
- III. Bölge: Akdeniz – Toroslar, engebeli → **Fazla renk**
- I. Bölge: EGE – düz → **Az renk**
- IV. Bölge: Doğu Anadolu – YÜKSELTİ FARKI Aynı → **Renk kullanımı az sadece kahverengi.**

Az renk kullanılan bölgeler: II ve III

Cevap: C

2. Relikt (kalıntı) bitki türleri, geçmiş iklim değişimleri sırasında geniş alanlara yayılıp, günümüzde sadece mikroklima alanlarında varlığını sürdüren türlerdir.

Cevap: B

3. Haritada verilen platolar:

- I: Yazılıkaya Platosu
- II: Cihanbeyli Platosu
- III: Uzunyayla Platosu
- IV: Teke Platosu

Listede olmayan plato: **Bozok Platosu**

Cevap: C

4. Türkiye’de en fazla OSB’ye sahip il genellikle Bursa kabul edilir. Yoğun sanayi faaliyetleri nedeniyle OSB sayısı en fazladır.

Cevap: A

5. Yanlış eşleştirmenin istenildiği sorudur.

- I. Bölge: Koyun
 - II. Bölge: Büyükbaş (mera hayvancılığı)
 - III. Bölge: Arıcılık, besi
 - IV. Bölge: KIL KEÇİSİ (Tiftik keçisi burada yaygın değildir)
 - V. Bölge: Balıkçılık
- Yanlış eşleştirme: IV – Tiftik Keçisi.

Cevap: D

6. Türkiye’nin en uzun kara yolu tüneli Yeni Zigana Tüneli’dir.

Trabzon ile Gümüşhane’yi birbirine bağlar.

Cevap: E

1. I. Amanos
II. Kaz dağları
III. Süphan

Cevap: E

2. I. Sam yeli ve lodos sıcaklığı artırır → Doğru
II. Türkiye'de etkili sürekli rüzgâr alizelerdir. → Yanlış (Batı Rüzgarlarıdır)
III. Föhn çığ ve yangına neden olabilir → Doğru
IV. Etezyen Akdeniz'den esen ticaret rüzgârıdır → Yanlış (Ege'de kuzeyden eser)

Yanlışlar: II ve IV

Cevap: D

3. • Buzul şekilleri yüksek ve engebeli dağlarda görülür.
• I: Toroslar → Var
• II: Kuzey Anadolu Dağları → yok Batı Karadeniz'de
• III: **Uludağ** var
• IV: Doğu Karadeniz → Var
• V: Doğu Anadolu (Cilo-Sat) → Var
→ Rastlanmayan bölge: II

Cevap: B

4. 24 Ocak Kararları (1980):

- Dışa kapalı ekonomiden **dışa açık**, ihracata dayalı modele geçiş
- Piyasa serbestleşmesi
- Fiyat kontrollerinin kaldırılması
- Devalüasyon

→ Temel amaç: **Dışa açık ekonomi modeline geçiştir.**

Cevap: B

5.

Faktör	Değerlendirme
I. Jeolojik riskin az olması	Olumlu – Gerekli-dir
II. Soğutma suyu-na yakınlık	Olumlu – Gerekli-dir
III. Taban suyu yüksekliği	Olumsuz – İstenmez

→ Uygun olanlar: **I ve II**

Cevap: C

6. Özellikler:

- Kültepe (Kayseri) → İlk yazılı belgeler
- Çatalhöyük (Konya) → Neolitik, duvar resimleri
- Çayönü (Diyarbakır) → İlk köy yerleşmesi

Doğru sıralama: Kültepe – Çatalhöyük – Çayönü

Cevap: C

1. Verilen özellikler:

- Tarım için kısıtlı alan (engebeli arazi)
- Makine kullanımının zor olması
- Nemli ve yağışlı iklim
- Arıcılık
- Yaylacılık

Bu özellikler **en yoğun** olarak:

Doğu Karadeniz (Rize – Artvin)

Cevap: E

2. “Sirk göllerinin bulunmadığı yer” sorulmaktadır.

Bölgeler:

I – Erciyes → Buzul izleri var.

II – Cilo → Buzul izleri var.

III – Uludağ → Sirk görülür.

IV – Kaçkar → Buzul izleri var.

V – Küre Dağları → Sirk görülmez.

Cevap: E

3. **Konu:** Akarsuların kapalı havzaya dökülme nedenleri.

Değerlendirme:

- **I. Dağların kıyıya uzanış doğrultusu** → Akarsuların denize ulaşmasını engeller. → Etkilidir
- **II. Türkiye'nin yarımada olması** → Akarsuların denize ulaşmasını kolaylaştırır. → Etkili değildir.
- **III. Yağış rejiminin düzensiz olması** → Debiyi etkiler ancak kapalı havza nedeni değildir.
- **IV. Arazinin geçirimli olması (karsitik)** → Sular yer altına sızar, denize ulaşamaz. → **Etkilidir**

Sonuç: Kapalı havza nedeni → **I ve IV**

Cevap: D

4. Seçeneklerde verilen bilgiler:

- **I. İran transit ticareti** → Trabzon
- **II. Doğal liman, dar hinterland** → Sinop
- **III. Demir-çelik, geniş kıta sahanlığı** → İskenderun
- **IV. Petrol, demir yolu, stratejik** → Mersin

Bu bilgiler arasında **İzmir Limanı** yoktur.

Sonuç: Bilgi verilmeyen liman → **İzmir**

Cevap: C

5. Verilen özellikler:

- Soda külü üretiminde kullanılır.
- Cam, deterjan, kimya sanayinde kullanılır.
- Türkiye'de en büyük yatak Ankara (Beypazarı)

Bu özellikler **Trona** madenine aittir.

Doğru cevap: **Trona**

Cevap: C

6. **Açıklamalar:** Harita, Türkiye'nin **toplam doğurganlık hızı** dağılışını göstermektedir.

Doğurganlık hızının yüksek olduğu bölgeler → **Güneydoğu Anadolu, Doğu Anadolu**

Düşük olduğu bölgeler → **Marmara, Ege, Karadeniz kıyıları**

I. Güneydoğu Anadolu'da doğal nüfus artışı yüksektir.

Doğurganlık yüksek → Doğal nüfus artışı yüksek.

II. Marmara Bölgesi'nde ortanca yaş yüksektir.

Düşük doğurganlık + yoğun göç → ortanca yaş yükselir.

Cevap: C

1. Soruda iki koşul var:

1. Gündüz süresi her geçen gün uzamalı

Bu, 21 Aralık sonrası yaşanır.

2. Gündüzler gecelerden kısa olmalı

Bu, **21 Mart'a kadar** devam eder.

Aranan dönem: **21 Aralık – 21 Mart arası**

Seçenekler incelendiğinde:

- A) Ağustos → Gündüzler kısalır, gündüz uzun
- B) **7 - 17 Şubat → Gündüz uzar + gündüz kısa (Doğru)**
- C) Mayıs → Gündüz uzar ama gündüz uzun
- D) 10–20 Aralık → Gündüz kısalır.
- E) Ekim → Gündüz kısalır.

Cevap: B

2. Föhn rüzgârı → Sıcak ve kurutucu bir rüzgârdır.

Söylenemeyecek ifade:

- **A) Bağlı nem oranı artmıştır → Yanlış. Föhn bağlı nemi düşürür.**

Söylenebilecekler:

- Bitkiler erken olgunlaşır. **(Doğru)**
- Yangın–sel–çığ riski artar. **(Doğru)**
- Nem açığı artar. **(Doğru)**
- Sıcak–kuru etki yapar. **(Doğru)**

Cevap: A

3. Boğaz vadi (yarma vadi), akarsuyun sert yapıyı derine aşındırmasıyla oluşur.

Bölgelere göre:

- **II: Ege → Graben vadileri**
- **I: Akdeniz/Toroslar → Kanyonlar yaygın (Göksu–Köprüçay)**

• **IV: GEYVE BOĞAZI**

• **III. CANİK DAĞLARININ OLUŞTURDUĞU BOĞAZ VADİ**

• **V: Karadeniz kıyıları**

Boğaz vadilerin en yaygın olduğu yerler: **III ve IV**

Cevap: C

4. • I. Güneydoğu Anadolu'da koyun yetiştiriciliği gelişmiştir → Doğru
- II. Kıl keçisi Mersin ve Mardin'de gelişmiştir →
- o Mersin/Toroslar Doğru
- o Mardin Doğru
- III. En fazla balık tutulan göl Beyşehir'dir → Yanlış

(Balıkçılıkta ilk sırada değildir.)

Cevap anahtarı I ve II kabul edilmiştir.

Cevap: C

5. Serbest Ticaret Bölgeleri ile ilgili:

- I) Her ilde bulunur → Yanlış
- II) İhracata yönelik üretim ön planda → Doğru
- III) İstihdamı artırır → Doğru

→ Doğru olanlar: II ve III

Cevap: D

6. Yayla yerleşmeleri farklı bölgelerde farklı amaçlarla kullanılır.

Soruda "sıcaktan kaçma / sayfiye" türü yaylacılık istenmektedir.

Buna en uygun bölge **Akdeniz (Toroslar) II**

Cevap: B

1. **Soru:** Haritadaki yerlerden tektonik ovaların bulunmadığı yerler isteniyor.

Bölgeler:

- I: Amik Ovası → Tektonik (Doğru)
- II: Ergene Ovası → Tektonik (Doğru)
- III: Erzincan Ovası → Tektonik (Doğru)
- V: Ege Grabenleri → Tektonik (Doğru)
- IV: Tefenni-Elmalı (Polye) → Karstik (Tektonik değil)

Cevap: D

2. Erozyonu önlemeyen uygulama: **Tarlaların eğim yönünde sürülmesi.**

Diğer seçenekler erozyonu azaltır:

- Bitki örtüsü → Toprağı tutar.
- Nöbetleşe ekim → Yıkılmayı azaltır.
- Mera koruma → Toprağı korur.
- Teraslama → Akışı yavaşlatır.

Önlem olmayan: **Eğim yönünde sürme**

Cevap: B

3. Epirojenez → geniş alanlı yükselme-alçalma.

İç Anadolu platoları → Anadolu'nun toptan yükselmesi + akarsuların yarılması.

Diğer seçenekler epijorenez değildir.

Cevap: D

4. II. bölge haritada İskenderun'dur.

Demir-çelik sanayisi + geniş hinterland → İskenderun Limanı.

Cevap: B

5. Millî park ve il eşleştirmelerinin yanlış olanı istenmektedir.

- A) Kaçkar Dağları Millî Parkı - Rize: Doğru.
- B) Olimpos Beydağları Millî Parkı - Muğla: Yanlış. Olimpos Beydağları Millî Parkı, Antalya'da yer alır.
- C) Soğuksu Millî Parkı - Ankara: Doğru.
- D) Gala Gölü Millî Parkı - Edirne: Doğru.
- E) Sultan Sazlığı Millî Parkı - Kayseri: Doğru.

Yanlış eşleştirme: Olimpos Beydağları Millî Parkı - Muğla.

Cevap: B

6. Türkiye'de kurulan termik santrallerde fosil yakıtlar kullanılır. Hangi santralin diğerlerinden farklı bir enerji kaynağı ile çalıştığı istenmektedir.

- **A) Bandırma-Balıkesir:** Doğal gaz (İthal yakıt) ile çalışır.
- **B) Kemerköy-Muğla:** Linyit (Yerli yakıt) ile çalışır.
- **C) Orhaneli-Bursa:** Linyit (Yerli yakıt) ile çalışır.
- **D) Elbistan-Kahramanmaraş:** Linyit (Yerli yakıt) ile çalışır.
- **E) Karlıova-Bingöl:** Linyit (Yerli yakıt) ile çalışır.

Farklı enerji kaynağı kullanan (Doğal gaz): Bandırma - Balıkesir.

Cevap: A

1. Grup, İzmit'ten (Marmara) Sinop'a (Karadeniz) doğru gitmiştir. Rotası Kuzey Anadolu Dağları'nın batı ve orta kısımlarını takip eder.

- **İzmit çevresi: Samanlı Dağları.**
- **İç Anadolu/Batı Karadeniz sınırı: Sündiken Dağları** (Eskişehir-Bolu arasında).
- **Karadeniz Kıyısı: Küre Dağları** (Batı Karadeniz).

Sırasıyla geçilen dağlar: **Samanlı - Sündiken - Küre**

Cevap: B

2. Grup, Sinop'tan yola çıkıp Kuzey Anadolu Dağları boyunca Trabzon'a doğru hareket etmiştir. Bu rota, Karadeniz iklimi ve Kuzey Anadolu Dağları'nın iğne yapraklı orman kuşağını kapsar.

- **B) Gökmar, C) Karaçam, D) Ladin, E) Sarıçam:** Bu türler Karadeniz Bölgesi'nde, özellikle yüksek yamaçlarda ve iç kesimlerde yaygın olarak görülen iğne yapraklı ağaçlardır
- **A) Sedir:** Yanlış. Sedir, tipik bir **Akdeniz Bölgesi (Toroslar)** ağacıdır.

Araştırmacıların güzergâh boyunca karşılaştığı tür: **Sedir**.

Cevap: A

3. Soruda, volkanik arazilerde meydana gelen çukurluk alanların (krater/kaldera) sularla dolması sonucu oluşan göl tipi istenmektedir.

- **A) Abant (Bolu):** Heyelan Set Gölü.
- **B) Gölcük (İsparta):** Doğru. Krater Gölü (volkanik patlama çukurluğu).
- **C) Beyşehir (Konya):** Tektonik/Karsitik.
- **D) Hazar (Elazığ):** Tektonik.
- **E) Uzungöl (Trabzon):** Heyelan Set Gölü.

Volkanik çukurlukta oluşan göl: **Gölcük (İsparta)**.

Cevap: B

4. **Serbest Ticaret Bölgesi (STB)**, dış ticaretini geliştirmek amacıyla gümrük vergisi alınmayan özel bölgelerdir. Bu bölgeler özellikle kıyı bölgelerinde (limanlara yakın) yoğunlaşmıştır.

- **B) Kayseri, C) Mersin, D) Denizli,**
- **E) Trabzon:** Bu illerde STB bulunur.
- **A) Muğla:** STB bulunmaz. (Ege'de STB, İzmir ve Denizli'de vardır.)

Serbest ticaret bölgesi bulunmayan: **Muğla**

Cevap: A

5. Verilen 5 ifadeden kaç tanesinin göreceli konum (özel konum) ile açıklanabileceği istenmektedir.
1. **İzmir’de sıcaklık ortalamalarının Van’dan daha yüksek olması:** İzmir (denizel/alçak) Van’dan (karasal/yüksek) daha sıcaktır. Özel Konum (Denizellik, Yükselti)
 2. **Mersin’de güneşlenme süresinin Samsun’dan daha fazla olması:** Mersin (Akdeniz) ve Samsun (Karadeniz) aynı enlemde olmasına rağmen, bulutluluk oranının Akdeniz’de daha az olması. **Enlem**
 3. **Ağrı’da kalıcı kar üst sınırının Ankara’ya göre daha yüksek olması:** İkisi de aynı enlemde olmasına rağmen, Ağrı’nın karasal ve yazın sıcak olması (Anomali). **Özel Konum (Karasallık/ Yaz Sıcaklığı)**
 4. **Edirne’de çizgisel hızın Hakkâri’den daha az olması:** Edirne (daha kuzey) Ekvator’dan daha uzaktır, çizgisel hız daha azdır. **Mutlak Konum (Enlem)**
 5. **Afyon’da termal kaynakların Karaman’dan daha zengin olması:** Jeolojik yapı ve fay hatlarının dağılışı (Afyon BAF üzerindedir) **Özel Konum (Jeolojik Yapı).**

Cevap: C

6. İl ve fonksiyon eşleştirmelerinden yanlış olan istenmektedir.

- **A) Karabük - Maden:** Karabük (Taşkömürü, Demir-Çelik) **Maden/Sanayi. Doğru.**
- **B) Rize - Sanayi:** Rize (Çay Sanayisi) **Sanayi. Doğru.**
- **C) Eskişehir - Liman:** Eskişehir, iç bölge ilidir, liman fonksiyonu **yoktur Yanlış.**
- **D) Şanlıurfa - Dinî:** Şanlıurfa (Peygamberler Şehri, Balıklıgöl) **Doğru.**
- **E) Afyon - Kültür:** Afyon (Tarihî, kültürel miras) **Kültür/Termal. Doğru.**

Yanlış eşleştirme: **Eskişehir - Liman**

Cevap: C

1. * Grup ve tan süresi: Çizgisel hızın azaldığı kutuplara yakın yerlerde daha uzundur. Haritada en kuzeydeki III numaralı yerdir.
- Yerel saat - Ulusal saat farkı: Türkiye +3. saat dilimini (45° Doğu - Iğdır) kullanır. Bu boylama en yakın olan yer V (Van çevresi) numaralı alandır.
 - +2. Saat Dilimi: Türkiye'nin batısından (30° Doğu) İZMİT'ten geçer, haritada II numaralı yerdir.
 - Atmosferde tutulma: Güneş ışınlarının geliş açısı büyüdükçe (Ekvator'a yaklaştıkça) azalır. Haritada en güneydeki IV numaralı yerdir.
 - I numaralı alan hakkında bilgi verilmemiştir.

Cevap: A

2. • Heyelan için eğim, bol yağış ve killi toprak gerekir. Kastamonu ve Trabzon Karadeniz iklim kuşağında olup heyelan riskinin en yüksek olduğu illerdir.
- Çankırı (IV) ise İç Anadolu'da yer alır; yağış miktarı ve eğim değerleri Karadeniz illerine göre daha az olduğu için risk daha düşüktür.
 - Samsun'da (II) da dağların yükseltisi az ve daha az yağış aldığı için diğerlerine göre heyelan riski düşüktür.

Cevap: D

3. • Temmuz ayında Türkiye genelinde sıcaklıklar yüksektir. Ancak Kuzeydoğu Anadolu'da (Erzurum-Kars-Ardahan) sıcaklıkların en düşük olması, bölgenin denizden uzak olması (Karasalılık) ve ortalama yükseltisinin 2000 metrenin üzerinde olması (Yükselti) ile açıklanır.

Cevap: B

4. • 2014 yasasına göre nüfusu 750 bini geçen iller büyükşehirdir. Haritadaki II numaralı alan (Zonguldak çevresi) nüfus miktarı bakımından bu sınırı aşmadığı için büyükşehir statüsünde değildir.
- Büyükşehirler
 - Marmara - İstanbul, Bursa, Kocaeli, Sakarya, Tekirdağ, Balıkesir
 - İç Anadolu -Ankara, Konya, Kayseri, Eskişehir
 - Ege - İzmir, Manisa, Aydın, Denizli, Muğla
 - Akdeniz - Antalya, Adana, Mersin, Hatay, Kahramanmaraş
 - Karadeniz - Samsun, Ordu, Trabzon
 - Güneydoğu Anadolu - Gaziantep, Diyarbakır, Şanlıurfa, Mardin
 - Doğu Anadolu - Erzurum, Van, Malatya

Cevap: B

5. • İzmir'de konfeksiyon sanayisinin gelişmesinin "temel" nedeni ulaşım değil, yoğun nüfustan kaynaklı Pazar olanakları ve iş gücüdür.
- Kırıkkale'deki rafineri ulaşım (bor hattı/merkezi konum),
 - Ereğli'deki demir-çelik ise enerji kaynağı (taş kömürü) nedeniyle kurulmuştur.

Cevap: D

6. • Kurtalan Ekspresi; Siirt (Kurtalan), Batman, Diyarbakır, Malatya, Kayseri ve Kırıkkale güzergâhını izleyerek Ankara'ya ulaşır. Bu hat üzerinde Gaziantep ili yer almaz.

Cevap: C

1. • Güncel buzullar sadece yükseltisi 3000 - 3500 metreyi aşan dağlarda bulunur (Aladağlar, Süphan gibi).
- **Bozdağlar (II) ve Yıldız Dağları (IV)** yükseltileri az (ortalama 2000 m altı) olduğu için güncel buzula sahip değildir.

Cevap: D

2. • Bitlis, Kırşehir, Mardin ve Tokat'ta yaşlı ve sert kütleler olan masif araziler bulunur.
- Rize ise Alp - Himalaya kıvrım kuşağında yer alan genç oluşumlu bir arazidir ve geniş masif alanlara sahip değildir.

Cevap: E

3. • Haritadaki I (Manyas), II (Eğirdir), III (Seyfe Gölü) ve IV (Hazar Gölü) tektonik oluşumludur.
- V numaralı Nemrut Gölü – Volkanik oluşuma sahiptir.

Cevap: E

4. • **Çanakkale**, konumu itibarıyla bir boğaz şehri olsa da ana ulaşım yollarının sapa kalması, arazinin dağlık olması (Biga Yarımadası) ve sit alanlarının fazlalığı nedeniyle seyrek nüfusludur.

Cevap: B

5. • *** Mısır tarımı (sulamasız):** Doğu Karadeniz (V).
- **Sebzecilik/Seracılık:** Akdeniz kıyıları (III).
- **Pamuk üretimi:** GAP ile beraber Şanlıurfa (IV).
- **Gül üretimi:** Isparta/Gölleri Yöresi (II).
- **Açıkta kalan:** Bursa çevresini gösteren I numaralı alan.

Cevap: A

6. Afyon - İscehisar mermer yatakları ve Yozgat - Sorgun uranyum yatakları bilgisi doğrudur.
- **Fosfat** Antalya'da değil Mardin-Mazıdağı'ndadır.
- **Boksit** ise İzmir'de değil Konya-Seydişehir ve Antalya-Akseki'dedir.

Cevap: B

1. • Güneş ışınlarının tutulma oranı **Enlem** ile yani **Mutlak Konum** ile ilgilidir. Hidrolik enerji, jeotermal kaynaklar, yer şekilleri ve iklim özellikleri ise göreceli (özel) konum sonuçlarıdır.

Cevap: E

2. • Haritadaki III numaralı dağ Hatay'daki Nur (Amanos) Dağlarıdır ve horst-graben sistemine ait **Kırıklı** bir yapıdır.
- I (Bozdağları -Kırıklı),
 - II (Küre-Kıvrımlı),
 - IV (Kıvrımlı)
 - V – Karacadağ Volkanik olacak.

Cevap: C

3. • Sinop'tan Giresun'a Karadeniz kıyı hattı boyunca giden birisi nemli iklim ağaçlarını (Kayın, Ladin, Meşe) görür.
- **Sedir** ise tipik bir Akdeniz iklimi (Toroslar) ağacıdır, Karadeniz'de doğal olarak bulunmaz.

Cevap: D

4. • Türkiye'de 1923-1965 arası nüfusu artırma politikası izlenmiştir ancak 1965'ten sonra nüfusun niteliğini iyileştirme ve artış hızını düşürme politikasına geçilmiştir. Günümüzde ise tekrar dinamik nüfus yapısını koruma amaçlanmaktadır.

Cevap: C

5. • Boyabat (Sinop) çok bulutlu olduğu için güneş enerjisi potansiyeli düşüktür.
- Kula (Manisa) ise yer şekilleri sade olduğu için akarsu aşındırma gücü azdır, dolayısıyla hidrolik enerji potansiyeli yüksek değildir.
 - Silopi-Asfaltit ve Amasra-Taşkömürü eşleşmeleri doğrudur.

Cevap: B

6. • Taralı alanlar Denizli (Laodikya),
- Safranbolu,
 - Kars (Ani)
 - Malatya'da bulunan **Arsilantepe Höyüğü** çevresini kapsamaktadır.
 - Van (Akdamar) taranan alanların dışındadır.

Cevap: A

1. • Karacadağ, Melendiz, Tendürek ve Erciyes volkanik dağlardır.
- Bolkar Dağları ise Toroslar silsilesinde yer alan bir kıvrım dağdır.

Cevap: C

2. • Türkiye’de deprem riskinin en düşük olduğu yerler masif arazilerdir. II (Zonguldak/Sinop arası) ve III (Anamur-Mersin masifi) çevreleri diri fay hatları üzerinde yer almaz.

Cevap: B

3. • Vertisol (Dönen/Taş doğuran) topraklar killi eski göl tabanlarında (Ergene, Muş, Karacabey, Menemen) görülür. Silifke Ovası ise bir delta ovası olduğu için tamamen taze akarsu birikintilerinden (Alüvyal) oluşur.

Cevap: E

4. * **Kıl keçisi:** Teke/Taşeli platoları (II).
- **Sığır (Çayır):** Kuzeydoğu Anadolu (V).
- **Arıcılık:** Menteşe Yöresi/Muğla (I).
- **Tavukçuluk:** Pazar yakınlığı nedeniyle Bolu çevresi (III).
- **Açıktaki kalan:** Güneydoğu Anadolu’daki IV numaralı yer.

Cevap: D

5. • Elazığ’da ferrokrom sanayisi gelişmiştir; Demir-çelik fabrikaları Karabük, Ereğli ve İskenderun’da bulunur.
- Aksaray (Otomotiv), İzmit (Petrokimya) ve Muğla (Kâğıt) doğrudur.

Cevap: A

6. • Batman (GAP), Sivas (DAP), Niğde (KOP) ve Çorum (DOKAP/Yeşilırmak) gibi projeler kapsamındadır.
- Bilecik herhangi bir bölgesel kalkınma projesine dâhil edilmemiştir.

Cevap: D

1. • Bulgaristan'dan demir yolu girişi Edirne - **Kapıkule**'den yapılır.
- İran'a demir yolu çıkışı ise Van Gölü üzerinden feribotla sağlanan Van - **Kapıköy** sınır kapısıdır.

Cevap: B

2. • Diğer verilen dağlar doğrudur.
- Haritadaki V numaralı yer Van Gölü'nün kuzeyidir; burada Nemrut , Tendürek ve Süphan gibi volkanik dağlar vardır. **İhtiyarşahap Dağları** ise gölün güneybatısında yer alır.

Cevap: E

3. • Aras (Ermenistan), Mutlu (Bulgaristan), Arpaçay (Ermenistan) ve Asi (Suriye) nehirleri doğal sınır oluşturur.
- Kura Nehri Çıldır Gölü yakınından doğup Gürcistan'a gider ancak Türkiye sınırı boyunca uzanmaz.

Cevap: D

4. • I – Antalya Tarım/Turizm
- II – Ankara Çevresi – İdari/Ulaşım
- III – Şanlıurfa Çevresi – Tarım
- V – Nüfus seyrek.
- Doğu Karadeniz'de (IV) yer şekilleri çok engebeli olduğu için insanlar yaşamaya daha elverişli olan ılıman denizel **iklim koşullarının** bulunduğu kıyı şeridinde toplanmıştır.

Cevap: D

5. • Burdur Gölü suları acı/sodali olduğu için tatlı su balıkçılığına (alabalık, sazan, kerevit) uygun değildir.
- Keban, İznik ve Çıldır tatlı su balıkçılığında önemlidir.

Cevap: E

6. • Bandırma, Zonguldak ve İskenderun limanlarının iç kesimlerle demiryolu bağlantısı vardır.
- **Trabzon Limanı** ise arkasındaki Zigana-Kop dağları nedeniyle demiryolu ulaşımına sahip değildir.

Cevap: E

1. • **I Numaralı Alan (Yazılıkaya/Ege Platoları):** Bu alan daha çok tabaka düzlüğü niteliği taşır.
- **III Numaralı Alan (Perşembe Platosu):** aşınım düzlüğü
- **IV Numaralı Alan (Gaziantep/Şanlıurfa Platoları):** tabaka düzlüğü platolarına örnektir.
- **V Numaralı Alan (Erzurum-Kars Platosu):** Bu bölge volkanizma sonucu oluşan lav platosu özelliğindedir.
- Haritadaki II numaralı plato **Teke Platosu'dur.** Bu bölge kalkerli (kireçtaşı) yapısı nedeniyle tamamen karstik bir platodur. Diğerleri tabaka düzlüğü veya lav platosudur.

Cevap: B

2. • Çiğ için dik yamaç ve yoğun kar yağışı gerekir.
- **İğdir,** Doğu Anadolu'nun en alçak ve düz yeri olduğu için çevresindeki Bayburt, Tunceli ve Bingöl gibi illere göre çiğ riski çok daha düşüktür.

Cevap: D

3. • Grafikte en fazla yağışın ilkbaharda (Mart, Nisan, Mayıs) düştüğü, yazın ise kurak geçtiği görülmektedir. Bu tipik bir İç Anadolu step iklimidir. Seçeneklerdeki Sivas bu grafiğe tam uyar.

Cevap: A

4. • Şeker Pancarı – Kota sorunundan dolayı
- Çeltik (sivrisinek/sağlık)
- Haşhaş ve Kenevir (uyuşturucu kontrolü) nedeniyle devlet kontrolündedir.
- Çay ise üretim alanlarının sınırlı olması ve kalitenin bozulmadan işlenmesi gerektiği için özel yasalarla (devlet denetimi) üretilir.

Cevap: B

5. • **I - Bor (Doğru):** Balıkesir/Susurluk ve Bursa çevresi Türkiye'nin en önemli bor yataklarındandır.
- **II - Krom (Yanlış):** Haritada II ile gösterilen yer **Muğla/Fethiye** çevresi değil, **Antalya/Mersin** kıyı şerididir. Muğla çevresi krom ile bilinse de haritadaki işaretleme krom yataklarının en yoğun olduğu Elazığ-Guleman veya Muğla merkezini tam karşılamamaktadır.
- **III - Bakır (Doğru):** Kastamonu/Küre çevresi bakır çıkarımıyla bilinir.
- **IV - Demir (Doğru):** Sivas/Divriği ve Malatya/Hekimhan çevresi en büyük demir yataklarımızdır.
- **V - Altın (Doğru):** Artvin/Cerattepe çevresi altın rezervleriyle bilinen bir alandır.

Cevap: B

6. • Denizli, Rize, Gaziantep ve Kayseri gibi illerde dış ticareti canlandırmak için serbest bölgeler kurulmuştur. **Balıkesir**'de şu an için bir serbest bölge bulunmamaktadır.
- Serbest Bölgeler
- **Akdeniz:** Mersin, Antalya, Adana-Yumurtalık.
- **Marmara:** İstanbul (Atatürk Havalimanı, Endüstri ve Ticaret, Trakya), Kocaeli, Bursa, Avrupa Serbest Bölgesi (Tekirdağ), TÜBİTAK MAM.
- **Ege:** Ege Serbest Bölgesi (İzmir), İzmir Serbest Bölgesi, Denizli.
- **İç Anadolu:** Kayseri.
- **Karadeniz:** Samsun, Trabzon, Rize.
- **Güneydoğu Anadolu:** Gaziantep

Cevap: E

1. * Antalya - Bursa maki sınırı (Enlem - Güneş açısı).
- Mardin - Kayseri çizgisel hız (Enlem - Dünyanın şekli).
 - Diğerleri (Yağış miktarı, karasallık, yükselti) göreceli konumla ilgilidir. Toplam 2 ifade.

Cevap: B

2. Sularını denize ulaştırabilen akarsular açık havza, ulaştıramayanlar (gölde sonlanan veya kuruyanlar) kapalı havzadır. Haritada II numara ile gösterilen yer Tuz Gölü ve çevresi ve Göller Yöresi ve Afyon çevresindeki kapalı havzalardır.
- Diğerleri: I (Marmara - Susurluk), III (Karadeniz), IV (Basra Körfezi – Fırat Nehri) ve V (Karadeniz – Çoruh) sularını denize ulaştıran açık havzalardır.

Cevap: B

3. • Erbaa, Muş, Amik ve Iğdır ovaları tektonik çöküntü alanlarıdır.
- Yatağan Ovası ise karstik erime sonucunda oluşmuş bir polye (karstik ova) niteliğindedir.

Cevap: D

4. • Antalya ve İzmir hem tarım hem turizm, Artvin yaylacılık göçü alır.
- Ancak **Ordu** fındık hasadı döneminde Türkiye'nin en fazla mevsimlik tarım işçisi çeken illerinden biridir.

Cevap: C

5. • I – Linyit – Manisa Doğru
- II – Doğalgaz potansiyeli düşüktür.
 - III – Jeotermal – Denizli /Aydın Doğru
 - IV – Hatay Çevresi – Rüzgar Doğru
 - V numara – Batman Petrol doğru

Cevap: B

6. • **İpek Yolu Koridoru** Sakarya, Bolu, Bilecik ve Ankara hattını kapsar; Van bu koridorda değil "Kış" veya "İnanç" koridorları bağlamında değerlendirilir.

Cevap: A

1. • Malazgirt Ovası ve Kula Tepeleri volkanik oluşumlardır.
- Ancak **Tahtalı Dağları** (Toroslar-Kıvrım) ve **Bozok Platosu** (İç Anadolu-Tabaka düzlüğü) volkanik arazi değildir.

Cevap: B

2. • Silifke - Göksu ve Menemen - Gediz eşleşmeleri doğrudur. Ancak Balat Ovası Küçük Menderes değil, **Büyük Menderes** nehrinin deltasıdır (Küçük Menderes'in deltası Selçuk'tur).

Cevap: C

3. * **Çernezyom (Kara toprak):** Erzurum-Kars (V).
- **Terra-Rossa (Kırmızı):** Akdeniz (I)
- **Tuzlu/Kireçli:** Tuz Gölü çevresi (II)
- **Kahverengi Orman:** Karadeniz (III)
- **Açıktaki kalan:** IV numaralı yer. Burada alüvyal toprak bulunur.

Cevap: D

4. • Türkiye'nin nüfus artış hızının yükselmesinde temel etkenler doğal artış (doğumlar) ve sağlık koşullarının iyileşmesidir.
- Dış göçler (Suriye vb. hariç) tarihsel süreçte hızı "yükselten" ana faktör olmamıştır.

Cevap: D

5. • Türkiye'de orman alanı miktarının (hektar olarak) en fazla olduğu il **Antalya**'dır. Batı ve Doğu Karadeniz illeri de zengindir ancak yüzölçümü ve orman sıklığı bakımından Antalya liderdir.

Cevap: A

6. • Dağların kıyıya paralel uzandığı Akdeniz'de (Toroslar-III) geçişlerinde tünel ve viyadük gereksinimi nedeniyle karayolu maliyeti çok yüksektir.
- II numarada ise Menteşe dağları vardır. Maliyet yüksek.
- IV numara Karadeniz'de ancak orada Bafra Çarşamba deltası bulunur o yüzden maliyet düşüktür.
- Marmara'da maliyet düşüktür.

Cevap: C

1. • Kıbrıs ve Irak doğrudan sınırdış olduğumuz veya garantör olduğumuz sorunlardır. Ancak **Libya** ve **Doğu Türkistan** sorunları tarihi ve siyasi bağlarımız olsa da Türkiye'yi "dolaylı" yoldan etkileyen dış meselelerdir.

Cevap: D

2. • Karstik araziler (kireçtaşı) en çok Akdeniz'de (**II-Teke/Taşeli**) ve İç Anadolu'nun güneyindeki obruk platolarında (III) bulunur. I ve IV numaralı yerler daha çok alüvyal ve dağlıktır.

Cevap: C

3. Tortum, Abant, Borabay ve Sera heyelan set gölleridir.
Samsun'daki **Balık Gölü** ise bir delta ovası üzerinde oluşmuş kıyı set (lagün) gölüdür.

Cevap: B

4. • II. İstihdam olanaklarının sınırlı olması: Küçük kentlerde sanayi ve iş kollarının büyük metropoller kadar çeşitlenmemiş olması, özellikle genç ve eğitilmiş nüfusun daha iyi çalışma koşulları ve gelir elde etmek amacıyla büyük şehirlere göç etmesindeki en temel etkenlerdir.
- IV. Tarım alanlarının parçalanmış olması: Türkiye'deki birçok küçük kent ekonomisi hala çevresindeki tarımsal faaliyetlere ve kırsal hinterlanda sıkı sıkıya bağlıdır. Miras yoluyla tarım arazilerinin giderek küçülmesi (parçalanması), bu alanların bir aileyi geçindiremez hale gelmesine neden ol-

makta ve bu durum küçük kentlerdeki ekonomik canlılığı zayıflatarak göçü tetiklemektedir.

- **Neden diğerleri değil?**
- **I ve III (Konut ve Altyapı Sorunları):** Konut sıkıntısı ve altyapı yetersizlikleri genellikle göç edilen büyük kentlerin bir sonucu veya orada yaşanan bir problemdir; küçük kentlerden ayrılma nedeni (itici güç) olarak birincil derecede etkili değildir.

Cevap: D

5. • I – Çanakkale II – Antalya III – Sinop V – Van , buralarda sanayi faaliyetleri ve ulaşım olanakları gelişmemiştir.
- Haritadaki IV numaralı alan (Gaziantep/İskenderun hattı) sanayinin gelişmesinde liman bağlantısı ve Ortadoğu'ya açılan demiryolu/karayolu gibi ulaşım koşulları sayesinde ön plana çıkmıştır.

Cevap: D

6. • Türkiye'nin enerji politikası arz güvenliğini sağlamak ve çeşitliliği artırmaktır. Ancak sanayileşmekte olan bir ülke olarak fosil yakıt kullanımını **yasal olarak** sınırlandırmak (yasaklamak) şu anki ekonomi politikalarına terstir.

Cevap: E

1. • İzmir deniz kıyısında (0 m), Van ise yaklaşık 1700 m yüksekliktedir. Sıcaklık farkının temel nedeni Yükselti ve buna bağlı gelişen karasallıktır.

Cevap: B

2. • Rüzgâr aşındırması bitki örtüsünün cılız olduğu kurak bölgelerde (İç ve Güneydoğu Anadolu) etkilidir. Tokat ise Karadeniz iklimine geçiş bölgesinde olup nemli ve bitki örtüsü gür olduğu için rüzgâr şekilleri görülmez.

Cevap: E

3. • *** İspir meşesi:** Kastamonu/Yozgat çevresi (II).

Kızılçam tahribi (Garig): Akdeniz (I).

Yaz yağışı otları (Alpin çayır): Erzurum-Kars (V).

Yalancı maki (Psödömaki): Karadeniz (III).

Açıkta kalan: IV numaralı Güneydoğu bölgesi.

Cevap: D

4. **Tanımlanan Yerleşme:** Birbirinden uzakta kurulmuş mahallelerin birleşmesiyle oluşan ve temel geçim kaynağı tarım-hayvancılık olan bu daimi yerleşme tipi Mahalle yerleşmesidir.

Neden Sinop? Mahalle tipi yerleşmeler, engebeli arazi ve su kaynaklarının bolluğu nedeniyle dağınık yerleşme düzeninin yaygın olduğu **Batı Karadeniz** bölümünde çok sık görülür.

Cevap: A

5. • **Trona (Soda Külü):** Dünyadaki en büyük rezervlerinden biri Ankara'nın Beypazarı ve Kahramankazan ilçelerinde bulunur. Bor gibi Türkiye'nin stratejik madenlerinden biridir ve camdan deterjana kadar geniş bir kullanım alanına sahiptir.

- **A) Antimon:** Genellikle askeri mühimmat, akü imalatı ve paslanmaz metal yapımında kullanılır. Türkiye'de en önemli yatakları Kütahya, Balıkesir ve Tokat çevresindedir.

- **B) Feldispat:** Cam ve seramik sanayisinin temel ham maddesidir. Türkiye bir dünya devi olup, üretimde Muğla, Aydın ve Manisa (Çine-Milas hattı) ön plandadır.

- **C) Asbest (Amyant):** Isıya ve aşınmaya dayanıklı, lifli bir yapısı olan madendir. İtfaiyeci elbiseleri ve fren balatalarında kullanılır; ancak kanserojen etkisi nedeniyle kullanımı sınırlandırılmıştır.

- **E) Volfram (Tungsten):** Erime noktası en yüksek metaldir. Ampul telleri ve uzay araçları gibi yüksek ısı direnci gereken alanlarda kullanılır. Türkiye'deki en önemli yatağı Bursa (Uludağ)'dadır.

Cevap: D

6. Haritadaki I (Menteşe), II (İlgaz), IV (Hakkâri – Van) ve V (Doğu Anadolu) dağlık alanlardır. Ancak III numaralı alan Şanlıurfa/Mardin platosu olup yer şekilleri oldukça sadedir, dağlık bölge sayılamaz.

Cevap: C

